

ПОРАДА:

ЯК ОСББ МОЖУТЬ ЗАКРІПИТИ ЗА СОБОЮ
ЗЕМЛЮ, НЕ ВИТРАЧАЮЧИ ТИСЯЧІ

с. 3

ДЕ У ТЕРНОПОЛІ ПРОЙДЕ ПОКАЗ
МОД ВІД БОГУЦЬКОЇ

с. 3

У ДИТСАДКУ ПОВСТАЛИ
ПРОТИ КЕРІВНИКА

ГОЛОВНЕ с. 2

СЕРЕДА

13 травня 2015

№20

ЯК ДЕРИБАНЯТЬ
ГЕКТАРИ

РЕЗОНАНС с. 5

4⁹⁰
грн

1

блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

www.ria.ua

Ні хостелу, ні грошей, ні Лізи

Активісти поцікавились долею хостелу для вояків АТО, який Ліза Шапошнік планувала відкрити поблизу Тернополя. Як з'ясували журналісти, хостел не діє, де матеріали і гроші, які надали тернополяни, – невідомо. Ліза говорити відмовляється

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELIAKOVA@20MINUT.UA

Місцеві активісти, які допомагають бійцям АТО, стурбовані.

Все — через хостел, який поблизу Тернополя мала відкрити відома волонтерка, символ Євромайдану та, як сама представлялась, борець

«Айдару» Ліза Шапошнік.

Минуло чимало часу від заяви про її намір відкрити хостел, де допомагатимуть бійцям, що повернулись з АТО. Але, як з'ясували журналісти «RIA плюс», хостелу досі немає.

Читайте **РЕЗОНАНС** с. 7

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

444

ВАКАНСІЇ
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

**Зупинять
котельні**

Графік зупинки котельень Тернополя оприлюднили 12 травня.

Отож уже з 12 до 26 травня буде зупинена котельня на Тролейбусній, 14. Із 12 травня до 10 червня — на Шкільній, 5, Лозовецька, 3А, Транспортна, 7Б, Живова, 12. У ці періоди в будинках, що обслуговують котельні, не буде гарячої води.

ШвидкоГроші **ГРОШІ ДО ЗАРПЛАТИ**

3000 ГРН **20** ХВИЛИН НА ОФОРМЛЕННЯ ТА ВИДАЧУ ГРОШЕЙ **iD** ЛИБЕ ПАСПОРТ ТА КОД

(093) 170 10 28

• вул. М. Шептицького, 236 (2-й поверх ТЦ "SOTERIA")

ШАФИ-КУПЕ від виробника

Акційна ціна на систему «Komandor Standart» **ВІД 4000 грн**

з 1.05.15р по 31.05.15р

ПІДПРИЄМСТВО **РИФ** Тернопіль, вул. Довженка, 18
тел.: (0352) 43 80 30 www.rif.te.ua

КомпанийонФінанс

за **20** ХВ. **ГРОШІ ГОТІВКОЮ** до **10 000 грн**

ЛИШЕ ПАСПОРТ ТА КОД

вул. Живова, 7
вул. Кітська, 11
вул. Патріарха Мотислава, 1

067 209 25 07
www.kf.ua

Ваш сад засяє по-новому! **АКЦІЯ**

STIHL

-15% **-25%**

Умови акції зазначені в офіційному джерелі.

маг. "Добрий Господар", вул. Шептицького, 25, тел. (0352) 52-37-74, (067) 533-70-67

Трактори Мототрактори **VEST** **Мотоблоки**

Тел.: (097) 842-06-17, (067) 353-16-06, (067) 340-59-03, (0352) 52-40-15
www.mini-tractor.com.ua м. Тернопіль, вул. Гайова, 32

Чин Двір

ТРОТУАРНА ПЛИТКА **МАГІК**

м. Тернопіль, Крушельницької, 18, к.203
т.: (0352) 52-28-18

ДУМКА ЕКСПЕРТА

Юрій ШТОПКО

Літні діти

От-от почнеться літо, і для батьків настане особливо гаряча пора. Настане тому, що доведеться розриватись між домом і родиною. Адже і школярі підуть на канікули, і садочки закриють на літній період. І нехай це місяць-два, але що робити з дитиною?

Викликати бабусю? А якщо бабуся працює — що тоді? А якщо каже: «Ні, дякую, але внучка мені на місяць не треба»? Бувають різні обставини...

Відправити в село — чудова ідея, але теж доступна не всім. Для школяра — це дуже хороше рішення, та й літні табори як альтернативу ніхто не відміняв. Та й коли малюк — ще дошкільня, то батькам не дуже хочеться відправляти його за десятки кілометрів. А в табори беруть лише тих, хто самостійніший.

Садочки пропонують, аби малюк відвідував їх у червні, або радять записатись на літо в інші заклади. А там відповідають, що випускникам дошкільних закладів місця немає... І що тоді? Освітяни на розгублено-обурені звернення батьків знизують плечима і делікатно нагадують, що є ще і родинне виховання.

Та воно то є, але якщо вся родина на роботі, то що, брати дитину з собою на роботу? Десь у великих фірмах можуть собі дозволити організувати кімнату малюка. А як тим, хто працює в банках, на пошті, у магазині зрештою? Думайте самі і займіться родинним вихованням?

Мені здається, що владі варто врахувати те, що робота — невід'ємна частина життя сучасних людей, і що треба підтримувати молоді родини. Хоча б даючи можливість батькам заробляти, а не сушити собі голову, куди під час робочого дня подіти дитину... Якщо ж стільки запитів від пересічних тернополян, то, може, варто пошукати шляхи вирішення проблеми, а не знизувати плечима?

ПОВСТАЛИ ПРОТИ ЗАВІДУЮЧОЇ САДКОМ

Резонанс ■ Акції протесту проводять батьки і працівники дитсадка №9 проти поновлення завідуючої. Управління освіти готує апеляцію на рішення суду. Сама завідувачка каже про змову

АНДРІЙ ШКУЛА

Працівники садочка №9 на знак протесту проти рішення суду, яким Олесю Марчевську поновили на посаді, написали заяви на звільнення. Виступають проти і батьки дошкільнят

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELIAKOVA@20MINUT.UA

Працівники дитсадка №9 провели акції протесту під стінами дошкільного закладу та написали десятки листів до різних інстанцій, аби не пустити на робоче місце колишню завідуючу, яку за наказом управління освіти звільнили минулоріч і якій суд скасував усі догани і поновив на роботі.

В управлінні освіти повідомили, що Олесю Марчевську поновили на роботі, але через два дні звільнили знову — тепер за прогули. А вже два дні не була на робочому місці.

Пані Марчевська шокована тим, що відбувається, і переконана: всі протести — це ніщо інше, як спланована акція за сценарієм керівника міських освітян Ольги Похиліак, з якою у жінки давній конфлікт і яка звільнила пані Марчевську

влітку минулого року. Екс-завідуюча стверджує, що через суд відновлювала своє добре ім'я. Тому вимагала поновлення на роботі. Як тільки виконають рішення суду — одразу напише заяву на звільнення у зв'язку з виходом на пенсію.

Близько 50 працівників, протестуючи 7 травня проти рішення суду, написали заяви на звільнення. До колективу дитсадка приєдналися батьки. Люди кажуть — вони не проти, аби пані Марчевську відновили на роботі, адже так вирішив суд. Але... не керівником закладу, куди ходять їхні діти.

— Ми будемо протестувати доти, доки нас не почують, але Олесю Марчевську не допустимо до нашого закладу, — емоції працівників дитсадка №9, які об'єдналися із батьками, виривали не на жарт.

Люди повстали проти колишньої завідуючої дитячого закладу, яку 5 травня поновив на посаді міськрайсуд. Цим же рішенням

скасовано всі догани управління освіти, на підставі яких минулоріч Олесю Марчевську звільнили з посади завідуючої дитсадком.

— Ми повідомили профспілку, управління освіти, міську раду, що всі без винятку працівники нашого закладу відмовляються працювати під її (п. Марчевської — прим. авт.) керівництвом, — каже вихователь Світлана Білецька. — І ми всі до єдиного написали заяви на звільнення на знак протесту.

Протестувальники кажуть, що готові стояти, доки їх не почують. Однак запевняють, що пані Марчевську до закладу не пустять. І наголошують: вихованці закладу від акцій протесту не страждають. Малюки — під доглядом колег, нагодовані, у теплі, всі заняття проводять згідно з розкладом.

Батьки теж обурені рішенням суду та виступають категорично проти старого-нового керівника. Стверджують, що і в суді говорили про безчинства п. Марчевської. Однак їхню думку проігнорували.

Відступати не хоче

Орися Марчевська шокована ситуацією з її колишнім колективом. І стверджує — вона судилась не з людьми, а з керівником міських освітян. Ще у приймальні при свідках просила у пані Похиліак: дайте відпустку, відновіть на посаді — і я піду на пенсію.

— Я виграла суд, але не судилась із колективом, а оскаржувала порушення своїх прав, — каже Орися Марчевська. — До цієї інстанції я надала 100 документів і спростувала всю брехню керівництва освіти міста. Бо у мене на все були докази. Уявіть, скільки мені здоров'я коштувало це! Тому і просила відпустку.

Орися Марчевська просить через газету переказати колективу — працювати вона не буде. Лише хоче, аби дотримувались законності і відновили на посаді. Акцію під стінами садка, вважає, розігрують за сценарієм керівника міських освітян.

— Вже 6 травня о 8.30 я була в управлінні освіти, подала заяву, аби мене відновили на роботі, — стверджує Орися Марчевська. —

Мені сказали прийти за наказом о 15.00 того ж дня. Я прийшла. І почула: «Прийдете завтра». Тоді я сказала пані Похиліак, мовляв, ви мене комісією звільняли — комісією і відновлюйте. Аби все прийняли — печатки, документи.

Того ж дня жінка відвідала обласну виконавчу службу. Її звідти спрямували до суду — за виконавчим листом. У цій інстанції за документом запропонували прийти 7 травня об 11.00. Саме так пані Марчевська пояснює свою відсутність.

— Апеляції подавати не буду, бо повністю задоволена рішенням суду, — запевняє жінка. — Тепер на роботі мене поновить виконавча служба. Натомість занесла заяви до прокуратури і міліції про протиправні дії головного освітянина міста, бо вважаю їх злочинними. Була і в пана Надала, залишила заяву у громадській приймальні. Нехай ці служби приймають рішення. Бо цьому треба ставити крапку. Цей бруд уже треба припинити! Але відступати я не збираюсь.

КОМЕНТАР

Ольга ПОХИЛЯК (55 р.),
начальник управління
освіти і науки
міськради:

— У липні 2014 р. пані Марчевська була звільнена з роботи. У закладі неодноразово здійснювали перевірки за заявами батьків, працівників. Батьки, зокрема, говорили й про те, що завідувачка брала готівку в руки.

Мова йде і про корупцію, і про довіру батьків до освіти. На суді теж свідчили і працівники, і батьки. Однак їхньої думки не врахували. Є рішення суду від 5 травня про поновлення на роботі. Його ми виконали — 6 травня датований мій наказ з цього приводу. На роботу людина не з'явилась — ані 6-го, ані 7-го травня. 8 травня її звільнили за прогули. Ми будемо подавати апеляцію до суду вищої інстанції.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

Тарас ЦИКЛИНЯК (27 р.),
краєзнавець і музикант:

— Не потрібно думати, що туристичне щастя настане, коли ми відремонтуємо всі будинки чи встелимо бруківку. Це не потрібно. Людей цікавить щось старе, автентичне, непримітні дворики... Я зрозумів, що людина, яка приїжджає в місто, спочатку хоче смачно поїсти, кави смачної випити, а прогулятися — це другорядне. Туристів цікавлять історії про простих людей.

Іван СОРОКОЛІТ (37 р.),
депутат міської ради:

— Часто беру участь у зборах мешканців будинків на окрузі. Переконаюсь, що люди, на жаль, мало цікавляться питаннями їхньої власної домівки. На збори приходять 10-15% жителів. Де є ОСББ чи будинкові комітети, самоорганізація людей у рази вища. Вважаю, що порядок у державі настане, зокрема тоді, коли мешканці братимуть відповідальність у кожному під'їзді.

Володимир ШЕВЧЕНКО (37 р.), координатор
уповноваженого з прав
людини в Тернопільській
області:

— Я зараз на Сході. Привезли хлопцям гостинці. А ще — пам'ятки про їхні права як військовослужбовців. Як виявилось, вони нічого не знали ані про те, що їм належить за статусом, ані про матеріальні компенсації. Були дуже здивовані, як прочитали, що і скільки їм мають виплачувати.

Ірина МАЦКО (37 р.), бібліотекар,
письменниця:

— Можна почути, що діти не читають, а лише цікавляться комп'ютерними іграми і телебаченням. Мені пощастило виступати на святі читання з другокласниками в школі №20. Стільки пісень на тему читання, книг я ще не бачила. Враження залишилися приємні, але ще приємніше, що завдяки вчителям наступне покоління росте розумним, здоровим.

Ігор КАЧМАРСЬКИЙ (38 р.), підприємець:

— Найбільше зараз хвилює відсутність будь-яких реформ в Україні та ситуація на Сході. Були домовленості Мінськ-1, Мінськ-2, але вони не виконуються. Невідомо які влада має плани стосовно окупованих територій і яким бачить у подальшому статус Донбасу. Ця невизначеність породжує невпевненість у майбутньому. Невідомо, як планувати своє життя і свою роботу.

Софія ГУСАК (26 р.),
депутат обласної ради:

— Став, серце Тернополя — у занедбаному стані. У нас є кошти на будову необхідних торгових центрів і магазинів, є гроші на бруківку в скверах. Але подивіться на Став! Він дуже занедбаний і недоглянутий. Відмовки, що на масштабну чистку Ставу немає грошей, варто забути і почати діяти. Для замилювання очей іноді спускають рівень води і чистять водою під спалахи фотокамер.

ОСББ ТЕПЕР — ІЗ ВЛАСНОЮ ЗЕМЛЕЮ!

Вирішили! ■ Безоплатно отримати землю під будинком та поряд можуть навіть ті ОСББ, які боргують десятки тисяч гривень за оренду землі. Щоправда, якщо угоди оренди не зареєстровані належним чином

АНДРІЙ ШКУЛА, 0-97-742-35-45,
ANDRIY.SHKULA@20MINUT.UA

Рішенням сесії міської ради декільком ОСББ погодили безоплатну передачу прибудинкової землі. Рішення знакове, адже мова йде про ті об'єднання, яким ставили ультиматум: «Сплатите десятки тисяч орендного боргу — і лиш тоді візьмете землю...».

Рішення про передачу землі люди добивались давно, але безрезультатно. Основна причина попередніх відмов — борги розміром десятки тисяч гривень. ОСББ їх накопили дуже швидко — після зростання орендної плати за землю в 33 (!!!) рази. Утворилось замкнуте коло: мерія відмовляється безоплатно віддати землю, допоки ОСББ не сплатить борги, а борг — непідйомний для мешканців. Допомогти розірвати «зачароване коло», вирішити податкову проблему та отримати землю безоплатно змогли учасники однієї з ГО міста. Цього досягли завдяки

самоорганізації голів частини ОСББ, втручання нардепа Тараса Пастуха та розуміння з боку податківців. Виявили розуміння, варто визнати, і в міській раді. Бо ж погодилися передати людям землю.

Нагадаємо, представники ГО проаналізували земельні документи ОСББ. З'ясували, що сплата за землю (яка і утворила багатотисячні борги — прим. авт.) мала відбуватися на підставі договорів із міськрадою. Такі договори (та зміни до них — прим. авт.) повинні бути обліковані. Проте на облік їх беруть лише після державної реєстрації у реєстраційній службі.

— У випадку частини ОСББ цю норму не виконали — пояснює фахівець у сфері земельних відносин Михайло Федішин. — Враховуючи це порушення, податкова, керівників якої запросили до вирішення питання, зайняла позицію громадськості та закону. Тож нарахування будуть здійснювати лише до зареєстро-

АРХІВ РЕДАКЦІЇ

Сергій ЛУПАК (33 р.) очолив асоціацію голів ОСББ. Спільно, переконаний чоловік, об'єднання зможуть захищати одне одного та добиватися змін. Як приклад — спільна робота над «податковою» проблемою

ваних договорів.

Більшість договорів таки не реєстрували, тож вони не юридичні. Таким чином накопичена сума підлягає списанню і не може бути підставою відмови для ОСББ у наданні їм землі безоплатно. Власне, на минулій сесії міської ради відбувся прецедент, яким варто «озброїтись» іншим ОСББ.

Детальніше про скасування угод, а відповідно, і про спи-

сання боргів та безоплатне отримання землі для ОСББ можна дізнатися в офісі ГО, що на Руській, 52 (другий поверх) чи за номером 52-27-27. Окрім того, нещодавно частина ОСББ, зокрема й ті, що отримали землю, об'єдналися в асоціацію. Тож по допомогу у вирішенні цього чи іншого питання можна звертатися й туди за номером 0-98-588-17-65 до голови цього об'єднання Сергія Лупака.

Сьогодні на сайті
20minut.ua

Найчастіше читають:

- Побились біля ринку, бо вдарив по авто
- Двох медиків затримали за хабар поблизу ресторану «Ковчег»
- Біля «Ювілейного» зіткнулися Mitsubishi та маршрутка
- Армія зсередини: перший досвід бережанського добровольця
- На «Алясці» — бійка зі стріляниною
- Як врятувати людину, яка вдавилася жуйкою
- У Тернополі 8 травня вшанували загиблих у Другій світовій та героїв АТО
- Півтора року був свідком, а зараз підсудний
- Дністром курсує корабель з готелем та рестораном

Найчастіше коментують:

- Побились біля ринку, бо вдарив по авто
<http://te.20minut.ua/10446245>
- Після дзвінка «брата» чоловік віддав 10000 грн
<http://te.20minut.ua/10446146>
- Тернополяни вітають зі святом матусь
<http://te.20minut.ua/10446352>
- Кого з українських виконавців слухаєте?
<http://te.20minut.ua/10446132>
- Двох медиків затримали за хабар поблизу ресторану «Ковчег»
<http://te.20minut.ua/10446270>
- Активісти закликають тернополян долучитись до прибирання міста
<http://te.20minut.ua/10446298>
- На «Алясці» — бійка зі стріляниною
<http://te.20minut.ua/10446396>
- Дністром курсує корабель з готелем та рестораном
<http://te.20minut.ua/10446162>

ФОТО ДНЯ

8 травня • 12.10 • Старий парк

МАРІЯНА ДОХВАТ

Цьогоріч у Тернополі, як і по всій Україні, 8 травня вперше відзначали День примирення та пам'яті, а 9 травня — День перемоги над нацизмом. Основні заходи були 8 травня. Вшанували пам'ять загиблих у Другій світовій війні, жертв війни і режиму, а також загиблих у наш час на Сході України

Їде Роксолана Богуцька

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Колекції одягу від Роксолани Богуцької, Андре Тана, Кіри Пластиніної та Лідії Яніцької можна буде побачити на показі мод у Тернополі. Podolyany Fashion відбудеться 15 травня у концерт-холі «Подольани», початок — о 18.00

— Уперше в Тернополі представити свою колекцію одягу одна з найіме-

нитіших постатей у світі моди України Роксолана Богуцька, — розповідає керівник відділу маркетингу ТРЦ «Подольани» Тетяна Васильєва. — Вона створювала костюми

для туру «Дикі танці» Руслани на Євробачення, наряди для перших леді України. Бренд Roksolana Bogutska має безліч шанувальників в Україні і за кордоном.

ДОВІДКА

Вартість квитків на Podolyany Fashion — 50-100 грн. Їх можна придбати у касі ЦУМу, пабі «Хмільне щастя» та у бутиках згаданих дизайнерів у ТРЦ «Подольани». 50% від отриманих коштів віддадуть на придбання медикаментів для бійців АТО

Семінар — про податки

ВИДАВНИЦТВО RIA

Про облік, сплати і відшкодування ПДВ за новими правилами, реєстрацію податкових накладних, про єдиний соцвнесок, особливості нарахування та сплати, застосування пільгового коефіцієнта,

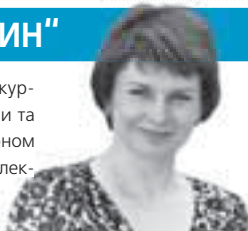
про застосування трудового законодавства із врахуванням змін можна буде дізнатися на семінарі 19 травня від Ради незалежних бухгалтерів та аудиторів.

Семінар триватиме з 14.00 до 17.00 в інституті післядипломної освіти на

вул. Громницького, 1. Також у цей час відбудеться практикум з автоматизації обліку ПДВ у програмному забезпеченні «М.Е.Дос ІС». Вартість участі для членів Ради — 50 грн, для інших — 100 грн. Зареєструватися можна за тел. 0-44-568-57-95.

ГАРЯЧА ЛІНІЯ "20 ХВИЛИН"

Сьогодні на гарячій лінії "20 хвилин" чергує журналіст Діана Олійник. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.

Редакція "RIA плюс" та "20 хвилин"	43-00-50
Пожежно-рятувальна служба	101
Міліція	102
Швидка медична допомога	103
Аварійна газу.	52-62-38
Аварійна водоканалу	25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж	25-48-10
Чергова міської ради	1580
Довідкова залізничного вокзалу	1505
Довідкова автовокзалу	1504
Цілодобова стоматологічна служба	52-06-09
Чергова аптека	24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів	52-16-65
Управління транспорту	52-15-14
Перевірка якості продуктів	52-23-87
Довідка міськвиконкому	23-63-97
Головавтоінспекція	52-47-38
Аварійна електромереж	52-24-66

КВАРТИРИ

від Забудовника в м.КИЇВ

від

250 000

гривень

Телефонуйте:

(044) **359-06-76**

Поруч із ЖК "Маргарита" розташовано:

Ми розробили принцип SMART-розстрочки, спираючись на Ваші інтереси та нашу результативність

SMART-розстрочка:
Без відсотків
Без щомісячних платежів
Перший внесок 30 000 грн.

Не бажаєте залежати від приміток в банківських договорах?

Бажаєте самостійно контролювати щомісячні витрати?

Бажаєте отримати розстрочку без прив'язки до курсу долара?

КВАРТИРА
Перший внесок
30 000 гривень

телефонуй
ЗАРАЗ!
(044) 501 38 78

РОЗДЕРИБАНИЛИ ЧОТИРИ ГЕКТАРИ!

Нова схема ■ Вже звичним стало те, що мерія «заганяє» тернопільські землі безоплатно через комунальні підприємства та інвестиційні угоди. Та, схоже, є ще один спосіб робити це — через домовленість із Держземагентством

АНДРІЙ ШКУЛА

Михайло Черхавський (56 р.) поскаржився на вирубку частини лісосмуги на Львівській. З'ясувалось, що Держземагентство віддало під ведення особистого селянського господарства більше чотирьох гектарів вздовж лісосмуги, а також під нею. Земля — тернопільська

АНДРІЙ ШКУЛА, 0-97-742-35-45,
ANDRIY.SHKULA@20MINUT.UA

Більше чотирьох гектарів — загальною кількістю чотири ділянки — на вулиці Львівській обласне Держземагентство безоплатно віддало кільком людям для ведення особистого селянського господарства (ОСГ — прим. авт.). Згодом вже міський відділ Держземагентства провів поділ двох більших ділянок площею 1,64 та 2,00 гектара на десятків менших.

Так освоїли вузьку смугу, яка відділяла дачне товариство «Тернопільське» від траси. Майже на всій цій ділянці є лісосмуга. Тож аби ділянки були «голими», зрубали чимало дерев.

Вирізували 300 дерев

Виділення землі відбулось непомітно. Адже розробили схему, де мерія не світитись. Ми помітили дерибан після того, як у редакцію звернулись дачники і поскаржились на вирубку лісосмуги на 30 сотках (рубали на одній з утворених після поділу ділянок — прим. авт.).

— Йдеться про територію, яка майже наприкінці лісосмуги, при виїзді на дорогу, — каже Михайло Черхавський. — Тут на ділянці завширшки метрів 30 довгою смугою росли дерева. Це була частина лісосмуги, що відділяє поля від дороги. У землі тут прокладений кабель зв'язку, який іде на Балкани. Зверху — високовольтна лінія на 10 тисяч вольт. Тобто шматок лісосмуги з кабелем та електролінією просто комусь віддали. Я цікавився цим

питанням. У ділянки є кадастровий номер. Власниця, певно, підставна — жінка з якогось села Львівської області. Минулого року наприкінці листопада приїхали хлопці, вирізували, викорчували, вивезли дерева. На тих кількох десятках сотих було більше 300 дерев.

Власники дач садово-дачного товариства «Тернопільське» переконані, що ніхто сільським господарством займатися не буде. Землі забудують. Електролінії та кабель перенесуть. З тим проблем не буде, бо причетні, як вважають, високопосадовці.

Зважаючи на масштаби дерибану, адже ділянка, на яку нарізали дачники, — лиш вершина айсберга, підозри цілком виправдані. Загалом, як ми з'ясували, йдеться про чотири з лишком (!!) гектари. Межі частини ділянок з товариством, коли розробляли проект землеустрою, не погоджували. Це вже є підставою скасувати виділення землі. Та це лише одна з причин...

Хлопці, схоже, намутили

Затверджували проекти землеустрою чотирьох земельних ділянок під ведення особистих сільгосподарств, тобто по-

годжували приватним особам за часів керівництва обласним Держземагентством Романа Папіровського. Проекти затверджували наказами. Всі чотири ділянки — 30 сотих, 20 сотих, 1,64 га та 2,00 га — передали у власність рішеннями від 31 грудня 2013 року. Тож, як бачимо, державні структури працювали у поті чола навіть у передноворічний день. Формулювання, яким, вочевидь, обгрунтовують, чому саме Держземагентство, а не міська рада роздає землю, — запутане: «за межами населеного пункту на території Тернопільської міської ради». У межах міста, нагадаємо, виділяти землю

може лише сесія міської ради. Але було б дивно, якби мерія погодила чотири ділянки під ведення особистого селянського господарства. Приміром, дачне товариство «Тернопільське», що поряд із тими чотирма гектарами, перебуває під опікою мерії. А ділянки там — по шість сотих. Тобто ошасливити декількох людей халявними чотирма гектарами міська рада, схоже, не ризикувала. Є підозра, що відбулась змова: міська рада «закрила очі» на відведення тернопільської землі, а Держземагентство, порушуючи закони, видало накази. Крім того, в наказах вказано, що землю дають із числа земель

запасу — пасовища. Лісосмуга і пасовище, м'яко кажучи, відрізняються. Крім того, у Тернополі немає належним чином затверджених меж міста. Тобто аргументація Держземагентства «за межами населеного пункту на території Тернопільської міської ради» — окупаційна.

У Держземагентстві у відповідь на запит повідомили, що документація з межами міста є. «Затверджена рішенням виконавчого комітету Тернопільської обласної ради народних депутатів №517, від 25 листопада 1974 року», — написали в обласному Держземагентстві. Проте, згідно з земельним кодексом, ці межі мала б затвердити Верховна Рада УРСР.

Відповіли, що не знають, де земля

Вказані чотири кавалки майже рік ніхто не чіпав. Лише в 2014-2015 роках їх «порізували» на менші з цільовим призначенням «Для ведення індивідуального садівництва». Поділ ділянок здійснював міський відділ Держземагентства, що також підтверджує — земля міська.

Ми двічі питали у міської ради про ці землі. Хотіли з'ясувати, чому їх виділяла не сесія, а Держземагентство, а також де ті землі офіційно: у межах міста чи за межами і на основі яких документів. Відповіді, одна за підписом Камінського В.В., а інша — Остапчук В.О., були відписками. Пан Камінський написав, що в мерії не ведуть облік за кадастровими номерами ділянок. А пані Остапчук, коли замість кадастрових номерів надіслала декілька знімків з Google maps (з різним масштабуванням та позначенням ділянок — прим. авт.), запевнила: «згідно долучених додатків неможливо встановити розташування ділянок». Залишався єдиний варіант — завести когось із чиновників міської ради за ручку, але такий механізм незаконний.

Хто саме спочатку отримав чотири шматки під «особисте селянське господарство», а потім дрібніші ділянки у межах цих наділів, ані в обласному управлінні Держземагентства, ані в міському відділі не кажуть. Там посиляються на охорону персональних даних. Хоча познайомитись із прізвищами щасливців було б цікаво. Приміром, там можуть бути родичі високих чинів, начальників або ж чийсь бабусі зі Львівщини...

Відкрили кримінальне провадження

АНДРІЙ ШКУЛА, 0-97-742-35-45,
ANDRIY.SHKULA@20MINUT.UA

Аби дізнатися, чи цікавляться ситуацією з землею на Львівській правоохоронці, ми надіслали інформаційні запити.

У прокуратурі області інформації нам не надали. Наш запит на інформацію розглянули як звернення через призму Закону «Про звернення громадян», хоча ми звертались не зі зверненням, а таки з запитом. То ж чи знає прокуратура про виділення землі

і чи захищає Закон — невідомо. Змістовніше відповіли в обласній міліції. «... повідомляємо, що СУ УМВС України в Тернопільській області проводиться досудове розслідування у кримінальному провадженні від 19.03.2015 року №12015210000000152, внесеному до ЄДР за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 364 КК України, в рамках якого досліджується законність виділення та державної реєстрації земельних ділянок...», — повідомили у відповідь на запит

в обласній міліції. Водночас там зауважили, що відомості досудового розслідування розголошувати не можуть.

Звернулися ми за інформацією і до Держекоінспекції. Їх запитали, чи знають про вирубку кількох сотень дерев. Там мають інформацію щодо вирубки лише на частині ділянок.

«В процесі розгляду листа СВ МВ УМВС Державною екологічною інспекцією встановлено, що земельні ділянки із кадастровими номерами 6110100000:17:001:2184 та

6110100000:17:001:2185 перебувають у приватній власності жителями с. Чишки Пустомитівського району Львівської області. Для належного розгляду листа СВ МВ УМВС інспекція листом від 06.01.2015 року направлено запит власниці щодо надання копій матеріалів проекту землеустрою... Станом на 13.03.2015 року відповіді не отримали», — повідомили екологи. Щодо перевірок пояснили: не можуть їх проводити через мораторій.

Сподіваємось, міліції вдасться об'єктивно, без тиску і впливу зі сторони (бо ж очевидно, що до схеми причетні «поважні дядьки» — прим. авт.) вдасться провести розслідування. У прокуратури також вимагаємо провести перевірку та скасувати в суді накази Держземагентства, якими виділяли землю. Щодо самих земельників, то копію публікації з проханням провести внутрішню перевірку надішлемо в Державне агентство земельних ресурсів України.

АРМІЯ ЗСЕРЕДИНИ: ПЕРШИЙ ДОСВІД

Служба ■ Про армію і службу краще можна дізнатися зсередини. У цьому переконаний журналіст із Бережан Володимир Якимів

ІРИНА ПРОКОПЕНКО,
0-98-287-08-70,
IRYNA.POGORILA@20MINUT.UA

«Ця війна — не наша, українська армія — небоєздатна, а солдати — лише гарматне м'ясо», — не секрет, що чимало українців і нині дотримуються такої позиції. Одні її активно озвучують, інші намагаються відмежуватися від того факту, що вже рік на Сході України тривають бойові дії.

Журналіст-доброволець із Бережан Володимир Якимів пішов служити, аби самому побачити, як виглядає нинішня українська армія.

— Десь підсвідомо я давно готувався до служби в армії, бо навіть одяг тривалий час купував собі лише військовий, — розповідає добровільно мобілізований Володимир Якимів. До мобілізації — приватний підприємець, керівник інформаційного центру «Береж Інфо». — Спочатку був активістом Революції Гідності, потім займався волонтерською діяльністю. Тож до армії був готовий, чекав лише формального приводу. І от якось ми з місцевим колишнім міліціонером посперечалися в Facebook. Він написав: «Якщо ви такі патріоти, приходьте зранку у військкомат!». Це і стало

У вихідний знайшлася хвилинка погуляти Львовом із дружиною Анастасією та сестрою Юлією

останнім поштовхом.

У навчальному центрі в Старичах Володимир уже два тижні. На своїй сторінці у Facebook щодня описує останні події.

— Військових таємниць не видаю, адже як журналіст знаю, про що можна писати, а про що ні, — продовжує Володимир Якимів. — А от про побут, забезпечення, «військову кухню» пишу. Потрібно розповідати людям, що насправді в армії робиться. Скажімо, невдоволення тим, що я півтора тижня, а деякі хлопці і більше двох тижнів тут байдикували. А також тим, що й досі не всі мають форму, хоча обіцяли нею забезпечити. У міру сил намагаюсь впливати на ситуацію.

Далі цитуємо два записи

пана Якиміва за 5 і 6 травня:

«5 травня. ПРО ТИЛ. ... На обідньому шикуванні новий в.о. командира дивізіону зробив зауваження, чому в тапочках ходять. Усі загуділи: «А ви видали форму і взуття, щоб вимагати?! Ми тут вже до трьох тижнів своє взуття і одяг зношуємо — хто в чому приїхав, повіривши воєнкомам, що тут усе видадуть!...». Той заткнувся і розпустив нас на заняття...»

Дістало оце й мене. Телефоную в урядовий контактний центр 0-800-507-309. Автовідповідач український, операторка українською: «Якщо ми займемося вашою проблемою — чекатимете відповіді від 5 до 15 днів або дамо номер Міністерства оборони». Вибрав друге,

телефоную 0-44-454-41-36 в Мініборони. Москальський (!) автовідповідач, москаліха намагається знайти номер тилового забезпечення, просить зателефонувати через 5 хв. Телефонував тричі. Уточнила «азірівкою» скаргу, пообіцяла на ранок покласти міністру на стіл. Нарешті знаходить номер забезпечення тилу, диктує. Набираю 0-44-481-59-04. Адекватний військовий із ТЗ приймає скаргу, уточнює особисті дані (от лише для чого йому військкомат, з якого я призивався?) і обіцяє розібратися в ситуації. ЧЕКАЄМО...

Р.С. Якось так трапилося, що перед вечерею нам видали... ні, не форму чи берці, а труси (середнього і великого розмірів усім) і фляги (на підсумках деяких — гудзики з радянською зіркою)...

«6 травня. ЧУДЕСА! Якось так, чисто випадково, приїхав в частину КаМАЗ із формою та берцями. Почали видавати по групах...

Мало того, якраз перед обіднім шикуванням (15:00) почалася злива. То замість тримати солдат під дощем — перенесли шикування (саме святе в армії) на 16 год!

Також в нашій групі 1041 поки є 26 чол. 22 живе в одному наметі, 2 — в іншому, ще 2 — ще в іншому. Тож замість доселити до нас лише 2-х (норма 24 чол.), комбат послухав нас і переселяє решту 4-х разом в один намет поруч, який стояв досі порожнім...

Та найцікавіше: наш старшина сам піде на склад, переписе розміри форми, що залишилася, прийде він чи комбат (!) у наш намет і з'ясує, що кому підійде. Для інших вони організують поїздку в Старичі, де на складі — великий вибір (!) форми і берців...»

Стежити за дописами Володимира Якиміва можна у його профілі: <https://www.facebook.com/berezhanets>.

SMS-новини від читачів «20 хвилин»

Вашу новину прочитають **78 979** тернополян

Ви гарантовано отримаєте 10 гривень* на Ваш мобільний рахунок

Просто надсилайте новини на номер 0-97-184-17-38

Водії та пішоходи, майте повагу один до одного! У Тернополі увечері важко перейти дорогу, коли вимикають світлофори. Водії взагалі не мають поваги, не зупиняються. Але є і пішоходи, яким все одно, хто їде. Ідуть і не бояться нічого. Іван (35 р.)

Купила на ринку цейлонський чай на вагу. Відкрила вдома упаковку і побачила величезного засушеного жука. Якось зразу перехотілось пити чай. Оксана (39 р.)

«RIA плюс» відповідає: У таких випадках ви маєте право на обмін товару або повернення коштів. Але для цього потрібно мати чек або інший документ, що засвідчує покупку.

На «Алясці» біля дач заїзди на будову заасфальтували, а тротуари залишили. Якось не по-господарськи. Тетяна (30 р.)

На вул. 15 Квітня, біля будинку №36, нарешті зробили проїзд. Але робили так, що нормально не облаштували відтік води, та ще й не ліквідували ями біля будинку №3. Я підходив до працівників, казав про ті ями за 30 м від них. А вони віджартувалися про «наступний квартал». Та ми, аби біля будинку №36 відремонтували у «наступному кварталі», скаржилися і чекали три роки! Іван (33 р.)

* У разі публікації Вашої новини, отриманої на телефон 0-97-184-17-38 SMS-повідомлення. Інформація має з'явитися на Вашому рахунку за кошту для поповнення Вашого рахунку на 10 грн. Також Ви можете повідомити інформацію про події за телефоном 43-00-50 без нарахування вказаної винагороди.

Відомі люди очима дітей

«RIA плюс» продовжує рубрику «Відомі люди очима дітей». Задля експерименту наш кореспондент показала дітям фото політиків, високопосадовців і просто відомих тернополян

Едуард Романюта — співак

Роман Толочко — тренер ФК «Нива» Тернопіль

Андрій Крисоватий — ректор ТНЕУ

Ірина Бурда — консультант відділу юридичної та кадрової роботи виконавчого апарату облради

Алла Мазур — телеведуча

Катруся (5 р.)

Цей хлопець вчиться у школі. Він ходить на різні уроки і носить великий рюкзак з книжками. Його улюблений урок — фізкультура.

Діанка (5 р.)

Цей дядько вміє грати в таку гру, де потрібно ставити руки і ноги на кольорові кружечки. Вона називається «тістер».

Олег (5 р.)

Цей дядько має дуже великий трактор. Він працює трактористом і їздить ним по городі. Я сам бачив, як мій тато так робить.

Зорянка (5 р.)

Він працює на роботі і має багато грошей. Його професія називається бізнесмен. Він має велику чорну машину.

Сашко (5 р.)

Цей дядько літає у космос на спеціальному кораблі. Його професія так і називається — космонавт.

Оксанка (5 р.)

Я думаю, що він працює в міліції. Цей дядько має спеціальну смугасту палку, якою зупиняє водіїв, які дуже швидко їдуть і порушують правила.

Ліля (5 р.)

Ця тьотя дуже любить бавитись з дітьми. Вона гуляє з ними, катає на гоїдалках. Це — няня.

Денис (5 р.)

Вона — співачка. Ця тьотя пише пісні і співає їх. Вона їздить по всьому світу, і в неї дуже багато фанатів.

Юра (5 р.)

Ця тьотя працює актрисою. Я її бачив по телевізору, вона у фільмі лікувала тварин. Робила їм уколи, і вони після того були здорові.

Наталя (5 р.)

Вона вміє робити різні трюки. Я в цирку бачила, як тьоті крутились високо-високо над людьми. Ця тьотя теж так вміє.

НІ ХОСТЕЛУ, НІ ГРОШЕЙ, НІ ЛІЗИ

«Допомога» ■ Активісти поцікавились долею хостелу для вояків АТО, який Ліза Шапошнік планувала відкрити поблизу Тернополя. Як з'ясували журналісти, хостел не діє, де матеріали та гроші, які надали тернополяни, — невідомо. Ліза говорити відмовляється

**Продовження
Поч. на стор. 1**

— Прошло чимало часу від заяви Лізи Шапошнік про відкриття хостелу для бійців АТО, — каже керівник складу допомоги АТО та волонтер Тарас Білан. — Зараз не чути ані про саму Лізу, ані про діючий хостел, ані про матеріальні цінності, які вона збирала. Виникає запитання: «Де Ліза? Де хостел? І хто така Ліза Шапошнік взагалі?».

Тарас Білан додає, що від початку військових дій тернопільські волонтери планували відкрити заклад допомоги бійцям АТО.

— Потім до Тернополя навідалась Ліза Шапошнік і, представляючись «айдарівкою», заявила про облаштування хостелу для бійців, — каже Тарас Білан. — Аби не було, як у тій приказці: «Де є два українці, там три гетьмани», ми всі права на облаштування передали їй. І повідомили ЗМІ, що зупиняємо всі роботи щодо відкриття реабілітаційного центру.

Хоча на той момент тернопільські волонтери вже знайшли безкоштовне приміщення, мали будматеріали, ліжка, телевізор, холодильник, провели електрику. Врешті все віддали на потреби бійців АТО. А всіх підприємців, які зголошувались допомагати хостелу, перенаправляли до Лізи Шапошнік, стверджує Тарас Білан.

Голова Благодійного фонду «Вікон життя» та волонтерка, яка

опікується у Тернополі біженцями зі Сходу, Ірина Жигунова розповіла, що до неї звернулася бригада будівельників. Люди теж хотіли долучитись до створення хостелу і готові були безкоштовно там працювати. Тож пані Ірина скерувала їх до Лізи.

Аби переконатись, чи діє хостел, та поспілкуватись і Лізою Шапошнік, ми вирушили у Байківці.

На подвір'ї побачили літнього чоловіка. Це військовий Віталій Конюхов, який повернувся з АТО. Його зі столиці направили до тернопільського хостелу. Він теж допомагав облаштовувати та робити ремонт. Зараз тут і проживає. А Лізи, повідомив чоловік, немає. Ми зустрілись і з власником будівлі — Петром Бабчишином.

Мріє про центр допомоги

— Болить мені, бо я справді хотів, аби тут діяв центр допомоги бійцям АТО, — каже Петро Бабчишин. — Не втрачаю надії, що знайдеться хтось порядніший, хто займеться хостелом. А не викачуватиме гроші з людей. І центр допомоги тут колись таки відкриють.

Власник розповів, що познайомився з Лізою Шапошнік, коли вона телефонувала за оголошенням щодо оренди будинку. Коли почув, для чого приміщення, одразу погодився. Орендарі оглянули двоповерхову будівлю площею 350 кв. м і запропонували — платитимуть комунальні послуги

— Я не для того воював, щоб з аферистами справу мати, — каже військовий Віталій Конюхов (52 р.), який повернувся з АТО. — Я прийшов допомагати облаштовувати хостел, тут і залишусь. І ніяких приватних фондів не визнаю

та за оренду. Врешті домовились, що на 350 доларів, які мали б сплачувати за оренду, винаймачі облаштовуватимуть хостел.

— До будинку провели всі комунікації, зроблене все, окрім косметичного ремонту, — каже Петро Бабчишин. — За «орендні» гроші винаймачі мали б ще доробити браму, облаштовувати подвір'я, вхідні сходи. Я погодився.

Уклали договір між двома фізособами, бо документів як представник організації Ліза не мала. Це було у січні, пригадує власник. Договір вступав у дію з 1 березня.

Фонд — приватний

Почались ремонти. Після публікацій у ЗМІ почали приходити волонтери. Робота кипіла, не вдовзі волонтери дізнались,

що Ліза Шапошнік замість хостелу створює власний фонд. Як з'ясувалось, благодійний фонд «Обличчя країни» 5 березня пройшов держреєстрацію з юрадресою у Тернополі на вул. Лукіяновича.

— У мене виникло питання: чому в інтерв'ю Ліза розповідає про хостел, гроші збирає на нього, допомогу надають теж сюди, а створюють незрозумілий приватний фонд? — пригадує пан Бабчишин. — Але Ліза запевнила: Київ у курсі і дав «добро». Я з'ясував у столичному товаристві ветеранів, які направили Лізу на Тернопільщину, чи відповідає це дійсності. Вони запевнили — жодної команди не давали.

Тому волонтерів поменшало. Ремонти припинили, каже власник. Росла заборгованість за комунальні послуги. Комунікації відключили.

— Я ходив по інстанціях, сплачував за повторне підключення, оплатив усі борги, — каже власник.

«Не для того воював»

Після того пані Шапошнік та її помічник Володимир Карлатян власника почали уникати і, таємно зібравшись, залишили будинок. На дверях технічної кімнати змінили замок. У сейфі — зламали. Зникли з будинку і приладдя, і сантехніка, яку безкоштовно надали підприємці. Залишили лише солдата, який приїхав до Тернополя в лютому. Він не погодився їхати з Лізою Шапошнік. Коли ми запитали причину, наче відрізав: «Я не для того воював, щоб бути гнидою. І в аферах участі не беру».

— Вони вже зібрались, бо після віче на Театральному майдані, певно, сюди не планували повертатись, — каже Петро Бабчишин. — Телефонно домовились, що до кінця місяця вони заплатять борги за комуналку, і ми мирно розходимось. Я їм віддаю «гуманітарку», шафу.

Де гроші, які збирали тернополяни на хостел, та будматеріали, що надавали підприємці, власник не знає.

«Про хостел у Тернополі можна забути...»

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELIAKOVA@20MINUT.UA

Ліза Шапошнік спочатку зраділа дзвінку журналістів. Однак, почувши, на яку тему спілкуватимемось, без попереджень передала слухавку невідомому нам чоловікові.

Він представився Володимиром Карлатяном — заступником пані Шапошнік та прес-секретарем Благодійного фонду «Обличчя країни», який відкрила волонтерка. Чоловік стверджував, що власник будинку їх вигнав.

— Коли Ліза почувалась зле, вона потрапила до столичного хостелу, який відкрило товариство ветеранів АТО, — розповідає пан Володимир. — Згодом їй запропонували створити подібний у Тернополі. Все — в усній формі. Знайшли приміщення в Байківцях.

Пан Карлатян запевняє, що саме керівництво столичного товариства погодилося на те, аби оплачувати комунальні послуги та оренду — 350 доларів. За «орендні» гроші волонтери мали б облаштовувати будинок. У Києві ж, як стверджує

помічник Лізи Шапошнік, наголо-сили, що будматеріали і виконання робіт — за волонтерами.

— Ліза поїхала до Києва, бо були борги за газ, електрику, воду, — каже пан Карлатян. — Голова товариства навіть з нею не зустрівся, однак переказав, що це питання буде вирішене і їй передадуть гроші. Але не передали.

Тоді Ліза Шапошнік з помічником вирішили створити власний фонд «Обличчя країни», аби займатись хостелом, стверджує пан Володимир. Подальшу розмову передаємо у формі діалогу.

— Скільки грошей зібрали городяни на хостел і чи є у вас документальне підтвердження? — питаємо.

— Кошти передавали особисто. Є кожен чек, — запевнив Володимир Карлатян.

— Про яку суму йдеться?

— Від початку робіт на цигарки, цукор і хліб витрачено близько 1200 грн. Нам в усній формі заборонили брати продукти харчування. Але потрібно було годувати волонтерів, які працюють цілий день. Ми не мали навіть можли-

вості купити плитку, щоб готувати. Коли з'явився фонд, благодійники надали і посуд, і продукти.

— Допомогу надавали у вигляді будматеріалів. Де це все?

— Вони залишилися у приміщенні власника. Ніхто нічого не забрав... Чим він може підтвердити, що ми все вивозили?

— Матеріали підприємці надавали безкоштовно, а Ліза брала чеки з повною вартістю, нібито

щоб надавати звіти до Києва...

— Ніхто жодних фінансових звітів звіти не просив. Накладні (з реальною вартістю товару — прим. ред.) брали, щоб перевезти товар. Що він не викрадений — мають бути супровідні документи. Вони є. І не все ми отримували безкоштовно. Вона (Ліза — прим. авт.) за свою пенсію купувала деякі матеріали.

— Сьогодні фактично немає ні

хостелу, ні Лізи, ні грошей...

— Ліза є на місці — вона щодня оновлює сторінку фонду у Facebook. Нам активісти надали приміщення, щоб був офіс. Є людина, яка дає в користування 50 га і будинки. Вони потребують ремонту. І наш фонд робитиме тут реабілітаційний центр. Про хостел у Тернополі можна забути.

— Хто надає землю і будинки?

— Один із бійців «Айдару».

Ветерани шукають Лізі заміну

Голова Товариства ветеранів АТО Кирило Сергєєв каже, що завдяки Лізі Шапошнік на Тернопільщині досі немає їхнього представництва і хостелу.

— Коли Ліза приїхала до Тернополя і знайшла приміщення, ми попередили, що для цього потрібно укласти договір оренди щонайменше на три роки, — каже пан Кирило. — Все для того, аби звернутись до спонсорів. Для

діяльності від імені нашого товариства ми видали їй довіреність. Однак за весь період ані договору оренди, ані кошторису затрат вона не надала.

Лише місяць тому Ліза Шапошнік, стверджує голова, повідомила, що потрібно оплатити комунальні послуги та борги. Тільки тоді у столиці дізнались, що вони нібито давно проживають у винайнятому будинку.

— Ми проплатили за електрику 2500 грн, але постало питання: Лізу потрібно замінити, — каже пан Сергєєв. — Обласну організацію може очолити лише учасник АТО. Тоді представників вашої області не було і вона запропонувала свою кандидатуру. Зараз вже є всі документи на наше представництво у Тернополі. Та поки на Тернопільщину ми їх не передаємо — шукаємо Лізі заміну.

ХТО НА ТЕРНОПІЛЛІ ЗДАЄ ІНФОРМАЦІЮ ФСБ

ФСБ ■ Саме до неї може потрапити важлива інформація від тих органів влади на Тернопільщині, які досі користуються поштовими скриньками у зоні ru. Порушниками є й ті, хто користується доменами, відмінними від gov.ua. І влада досі не відреагувала

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
VOLODYMYR.MOROZ@20MINUT.UA

Скриньками на російських сервісах mail.ru, list.ru та yandex.ru, інформацію з яких може отримувати російська ФСБ, досі користуються численні суб'єкти владних повноважень у Тернопільській області. Таким чином вони діляться інформацією з країною-агресором.

Як ми встановили, доступною для ворожих спецслужб стає інформація, яку надають окремі структури управління юстиції, райадміністрацій і навіть Тернопільської обласної адміністрації. Загалом 5,8% суб'єктів владних повноважень Тернопільщини від зареєстрованих станом на 8 травня 2015 року у «Єдиній базі даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень» — офіційному і відкритому ресурсі, користуються російськими доменними іменами.

Ці суб'єкти не тільки мимоволі здають свою інформацію ворогу, а й діють у супереччю чинному законодавству. Адже ще 5 січня 2011 року Кабмін прийняв постанову №5 «Про затвердження Положення про Єдину базу даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень». Згідно з цим нормативним актом, суб'єкти владних повноважень повинні подати до реєстру електронні поштові скриньки з іменами у домені gov.ua.

— Постановою Кабміну №5 від

5 січня 2011 року визначено, про що йдеться під терміном «електронна адреса суб'єкта владних повноважень» і хто такий «суб'єкт владних повноважень». Вказано, що усі вони повинні мати електронні адреси із доменом gov.ua, — коментує юрист Василь Когут. — Хто цієї умови не виконав, порушує положення про вказану базу і згадану постанову Кабміну. Тож керівні органи порушників повинні реагувати на ці факти.

У світлі постанови і положення про базу, порушниками виглядають, окрім користувачів зони ru, ще й ті суб'єкти владних повноважень, які користуються замість gov.ua, наприклад, доменами у зоні ua чи на gmail. Як ми під-

— Постановою Кабміну...

вказано, що усі вони

повинні мати електронні

адреси із доменом gov.ua,

— каже Василь Когут

рахували, постанову і положення станом на 8 травня 2015 року — навіть через чотири роки після її прийняття — виконали тільки 27,2% суб'єктів владних повноважень, внесених до бази (див. графіку).

Більше того, викликає подив навіть сам факт внесення до «Єдині бази даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень»

Хто з влади на Тернопіллі має скриньки у зоні ru

Установа, орган	Електронна скринька
Інспекція державного технічного нагляду ТОДА	ter_idtn@mail.ru
Відділ примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Тернопільській області	pidrozdil_ternopil@mail.ru
Відділ освіти Гусятинської райадміністрації	rayvo@mail.ru
Заліщицька міська рада	zalmradtr@mail.ru
Відділ державної виконавчої служби Заліщицького районного управління юстиції	cordvs@mail.ru
Козівське районне управління юстиції Тернопільської області	kozovajust@mail.ru
Управління економіки Козівської районної державної адміністрації	kozovaeconomy@yandex.ru
Фінансове управління Козівської районної державної адміністрації	kozova_rfu@mail.ru
Управління агропромислового розвитку Підгаєцької райадміністрації	upravlinya@yandex.ru
Фінансове управління Підгаєцької райадміністрації	pidgfin@list.ru
Служба у справах дітей Шумської райадміністрації	ssdshum@mail.ru

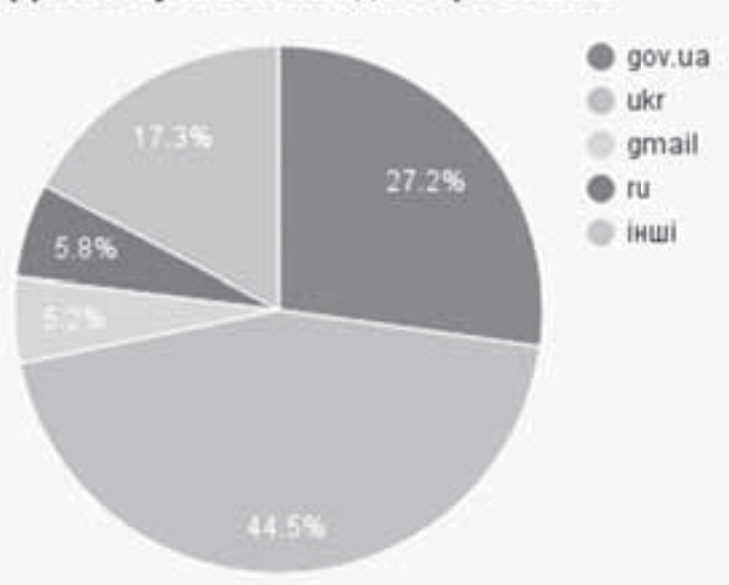
інших електронних адрес, крім gov.ua.

«Держателем єдиної бази даних є ДСА (Державна судова адміністрація — прим. авт.), яка забезпечує її ведення, контролює здійснення заходів, пов'язаних із захистом інформації, що в ній міститься, укладає договори, відповідно до яких фінансуються витрати, пов'язані з веденням Єдиної бази даних, та виконує інші функції, передбачені цим положенням», — читаємо у статті 4 вказаної постанови Кабміну №5 від 5 січня 2011 року.

Стаття 2-га цього нормативного акту чітко передбачає, що таке «електронна адреса суб'єкта владних повноважень». Це «адреса електронної пошти, що складається з ідентифікатора, позначки «@» та доменного імені. При цьому ідентифікатором є адреса електронної пошти, визначена як офіційна суб'єктом владних повноважень, а доменним іменем — ім'я у домені gov.ua, зареєстроване суб'єктом владних повноважень».

З цього виглядає зрозумілим, що усі ці скриньки на ukr і gmail у базі не повинні були з'являтися взагалі — вони, згідно з

Де листується влада Тернопілля

постановою, не є електронними поштовими адресами, призначеними для суб'єктів владних повноважень.

Про порушення законодавства і ймовірність здачі інформації ФСБ окремими структурами органів влади Тернопільської області ми повідомили, зокрема, голові

Тернопільської обласної адміністрації Степану Барні. Адже саме у його підпорядкуванні численні районні структури.

— Я однозначно відреагую на ваше повідомлення, — запевнив посадовець.

Як реакцію, так і її швидкість ми обов'язково промоніторимо.

Будьте обережні, — машинки у парках

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Діти на машинках у парках міста збивають пішоходів з ніг. На це скаржаться наші читачі у редакцію.

— У вихідні я з трирічним сином йшла доріжкою у парку «Топільче», аж раптом просто на нас із великою швидкістю мчить машинка. Я ледве встигла схопити дитину і відскочити, — розповідає тернополянка Лілія Мельник.

Ці машинки — невеличкі, і ніби боятися нічого, продовжує жінка. Але коли вони раптово вриваються в людину, то можуть добряче її травмувати і налякати.

— Здавалося б, парк — безпечна пішохідна зона, але й тут стаються ось такі міні-ДТП, — каже пані Лілія. — Я вже не кажу про те, що збивають з ніг велосипедисти.

Як виявилось, машинки для катання діток, як і батути, не зараховують до об'єктів підвищеної небезпеки. У разі нещасного випадку на цих атракціонах відповідальність за все несе підприємець, пояснює головний державний інспектор з охорони праці Державної інспекції нагляду в промисловості та за об'єктами підвищеної небезпеки територіального управління Держгірпромнагляду у Тернопільській області Богдан Коропатницький.

— Підприємець повинен стежити за тим, як катаються діти і чи не заважають вони пішоходам, — каже він. — Якщо ж останні постраждали, то претензії вони повинні виставляти безпосередньо підприємцеві.

До слова, до об'єктів підвищеної небезпеки належать атракціони у парках «Топільче» та Національного відродження.

Замість зірки на випускний запросять бійця АТО

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Випускний у Тернополі проведуть 30 травня. А 29 травня у школах пролунає останній дзвоник.

30 травня о 16.00 колона з випускниками розпочне шикуватися біля Надставної церкви і вирушить до стадіону центральною вулицею міста. О 18.00 розпочнеться урочисте відзначення випускового та вручення медалей на міському стадіоні. Про це повідомила начальниця міського управління освіти Ольга Похилак.

— Якщо буде сильна злива, свято перенесуть у ПК «Березіль» чи на Театральний майдан, — каже вона. — Втім, і випускники, і батьки, і освітяни сподіваються на теплу та сонячну погоду.

Пані Похилак додає, що, за результатами опитування учнівського самоврядування, всі вони од-

ноголосно за те, щоб відбулася урочиста хода містом.

— І справді, це свято не лише випускників та освітян, а й всієї громади міста. Тому хода буде, незважаючи на події, які відбуваються в країні, — каже співрозмовниця. — Обов'язково буде патріотична хода випускників у вишиванках з національною символікою. Вони віддадуть шану землякам — Героям Небесної сотні та загиблим в АТО.

Цього року управління освіти з випускниками вирішили відмовитися від традиційної ідеї запрошення артистів та зіркових гостей. — Вирішили запросити Героя.

Нині це борець, кіборг — той, хто воював, хто може надихнути, заради чого варто жити і сказати, ким повинен бути випускник, — каже Ольга Похилак. — Хто саме це буде, вирішуємо. Також під час урочистостей на стадіоні випускники планують провести акцію зі збору коштів для військових.

Окрім того, у рамках свята у Тернополі відбудеться традиційний конкурс на кращий вишитий випускний костюм.

— 14 травня журі оглядатиме ці костюми, і кращих ми нагородимо на Святі випускника, — каже пані Похилак. — На це міськрада виділила 10 тисяч гривень.

ДОВІДКА

1318 випускників цього року є у Тернополі. Це — на 130 менше, ніж минулого року. 178 випускників є претендентами на золоті медалі, 37 — на срібні.

ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС

ФЛАГМАН

Власна квартира в Столиці - це доступно!

10 хв. до метро!
Розвинена інфраструктура:

- ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ, ШКОЛИ, ГІМНАЗІЯ, ДИТЯЧІ САДКИ;
- СПОРТИВНИЙ КЛУБ «MEGAGYM», ТРЦ «МЕГА СІТІ» ТА "ДАРНИЦЯ";
- СУПЕРМАРКЕТИ «ВЕЛИКА КИШЕНЯ», «ФОРА», ВІДДІЛЕННЯ БАНКІВ ТА ПОШТИ;
- САЛОНИ КРАСИ, РЕСТОРАНИ ТА БАГАТО ІНШОГО;
- СПОРТИВНІ ТА ІГРОВІ МАЙДАНЧИКИ;
- ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ОХОРОНА;
- МІСЦЯ ДЛЯ ПАРКУВАННЯ.

ЗНИЖКИ ДО 20%

**Купуй зараз -
влітку на ремонт!**

М. КИЇВ

Ленінградська площа, (М) Дарниця
пров. Лобачевського 7,7а

(044) 593 83 33
life:) (093) 931 87 27
★ (068) 977 52 65

В УПА У 1944-МУ ПІШОВ ДОБРОВОЛЬЦЕМ

Доля ■

Тернополянин Євстахій Добровольський каже, що і тепер пішов би воювати за Україну, як у 1944-му пішов добровольцем в УПА

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

Євстахій Добровольський три роки воював в УПА — спочатку був стрільцем, а потім розвідником на псевдо «Лісовий». За свої переконання чоловік отримав термін у тернопільській тюрмі, 10 років таборів у Воркуті і тривалу заборону повертатися в Україну. Єдиним містом, яке приймало колишніх упівців, був Калуш. Тож майже третину життя чоловік пропрацював на місцевому хімоб'єднанні. У Тернопіль зміг перебратися аж у 1996-му.

Утік від німців і пішов у лави УПА

Народився пан Євстахій у 1927 році в селі Лішовате біля Перемишля. У перші роки війни жив у Самборі — закінчив технічну школу і став електриком.

— 17 червня 1944 року німці хотіли вивезти нас на роботи в Німеччину, але вчителі дали нам можливість утекти, — пригадує пан Євстахій. — Я пішов у гори і вступив до УПА. Три місяці був у військовій школі в сотенного «Громенка», що в селі Березка на Лемківщині. В рою був звичайним стрільцем. Пізніше — у розвідці сотні, бо мав середню освіту.

Коли Радянська армія пішла на польську територію, сотня пана

ДІАНА ОЛІЙНИК

Про своє життя Євстахій Добровольський (87 р.) написав п'ять книг. В одній із них розповідає про перемишльський терен. Каже, що стан війська і витривалість вояків у бою та побуті були дуже високими: «Ми могли без їжі витримувати один-два дні і не скиглили»

Добровольського перетнула кордон у місті Сколе на Львівщині. Упівці отримали наказ іти на захід, перейшли на польську територію і були там до осені 1947-го.

— Я був у третій сотні і останнім у рою — найменшим на зріст і наймолодшим, — пригадує чоловік. — Мені навіть сотенний пропонував поїхати з тими людьми, які тікали на захід, але я відмовився. Ми охороняли наше населення від польської банди, яка ходила по селах для грабунку і знущання над українцями. Крім того, захищали наших людей від виселення з рідних сіл. Акцією «Вісла» закінчилася наша війна. Наш сотенний «Бурлака» домовився з чехами, що вояки складуть їм зброю. Але в січні 1948 року там був переворот і всіх наших полонених відіслали в Польщу. Там частину з них розстріляли, інших відправили в тюрму.

Пану Євстахію вдалося врятуватися, бо був тоді у розвідці.

А коли він із другом «Голубом» повернувся, вояків на місці вже не було. Тоді упівці перейшли територію Польщі і опинилися в Радянському Союзі.

Про бої Євстахій Добровольський не хоче розказувати. Каже, що один раз вилив душу в одній зі своїх книжок, а тепер не хоче згадувати минуле.

Поранення означало смерть

В УПА будь-яке поранення означало смерть, каже пан Євстахій. Адже знайти прихисток у місцевого населення було неможливо — поляки могли розстріляти всю родину лише за присутність у хаті вояка.

— Лікарень у нас не було, і ніхто з людей не міг нас взяти у хату, бо нас одразу б викрили, — розповідає чоловік. — Тож поранені не мали шансу вижити. Навіть якщо хтось діставав одну кулю, вилікуватися не міг. Про полон теж не могло

бути мови. Убитим бути не було страшно, всі боялися поранення, бо тоді життя треба було закінчити самому — ніхто з друзів не наважувався підняти карабіна чи пістолета і вбити друга.

Поранені могли вижити, лише потрапивши в польську тюрму. Там могли вилікувати, але й засудити на 10-15 років тюрми. Такий шлях вояки не вибирали.

— Якось ми йшли під Чехословаччину, нам поляки зробили засідку, поранили мого друга, — пригадує пан Євстахій. — Я не зміг його пристрелити, дав гранату. Коли ми перейшли на чеську територію, почувся вибух. Отже, він загинув, але не здався у полон.

Два роки жив нелегально

З кінця 1947-го до 1949-го пан Євстахій жив нелегалом у Радянському Союзі. У селі Ганачів Львівської області був крамарем. Йому вдалося виробити фальшивий

вій паспорт на прізвище Савчак.

— Влітку 1949-го арештували одного чоловіка, який мені допомагав, і я зрозумів, що треба тікати, — продовжує співрозмовник. — І аж у Тернопільській області мене арештували. У 1950 році дали дев'ять місяців тюрми в Тернополі і 10 років неволі — у Воркуті. Але вижив, бо був молодий, гартований.

У Воркуті пан Євстахій одружився.

— Ми обоє одного тону, одної марки і за однією 54-тою статтею були засуджені, — розповідає Євстахій Добровольський. — Дружина дістала 15 років каторги, п'ять з них — у шахті. Ми зустрілися випадково на весіллі. Тоді не питали, хто яке майно має, а дивилися, як людина поводитися в таборі. Дружина також цікавилася, чи не був стукачем. У Воркуті ми одружилися, там народилися наші діти.

Після звільнення з табору ще 10 років, до 1966-го, мусив відбутися у Воркуті, бо не мав паспорта, не мав права приїхати в Україну. Незважаючи на всі складнощі, здобув вищу освіту. І згодом з сім'єю оселився в Калуші — це було єдине місто, яке приймало колишніх політ'язнів. 25 років пропрацював на калуському хімоб'єднанні...

Примирення — з фронтовиками

— Я не розумію, з ким має бути примирення, — каже пан Євстахій. — За чотири роки, поки я був в УПА, у мене не стріляв жоден червоноармієць, а польський вояк стріляв, енкаведисти стріляли. Вояки УПА можуть примиритися з тими солдатами Радянської Армії, які воювали на фронті, бо німець — то був наш спільний ворог. Але з енкаведистами чи міліціонерами примирення не може бути. Щодо поляків, у нас була складна історія, але нарешті Польща до нас приєдна. Я частково їм можу подати руку, бо бачу, що ми стаємо добрими сусідами.

У День Перемоги вистріляли в небо всі патрони

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

Кричали від щастя, плакали й обіймалися дівчата 68-го батальйону в День Перемоги на околицях Відня. У складі цього дівочого батальйону тернополянка Дора Подемська від першого до останнього дня війни пройшла сім країн Європи і закінчила війну в Австрії.

— Коли тільки дізналися, що вже День перемоги, а в нас були самі дівчата, то кинулися обійматися, цілуватися, — пригадує Дора Подемська. — Як ми качалися по землі, плакали... Деякі дівчата стукали долонями в землю і кричали: «Мамо, я жива!», ніби земля передасть мамі з-за кордону звісточку.

На радощах українки вистріляли в небо всі патрони.

— Ми ніколи не заходили в міста, завжди були на околицях, — пригадує жінка. — Коли почули про Перемогу, то вирішили: якщо війна закінчилася, то па-

Дора Подемська (90 р.) має 22 державні нагороди. Днями Президент Порошенко нагородив її званням полковника

трони вже непотрібні, і їх вистріляли в небо. Цього не можна було робити, ми ж повинні були ще й себе охороняти. Але ми ж

молоді були! Немає таких слів, щоб передати, що ми тоді відчували тоді. Адже ми залишилися живими після тієї страшної

війни. Скільки було обстрілів — а ми вижили!

Пані Дора пішла на фронт 16-річною дівчиною з рідного села Перегінське Рожнятівського району Івано-Франківської області. Після війни вони з чоловіком приїхали в Тернопіль. Уже 70 років, як вона живе тут.

— У 1941 році мені було 16 років, — розповідає жінка. — 22 червня був мій день народження. Жила я в селі на Івано-Франківщині у дуже бідній сім'ї. І от я пішла на фронт добровільно, така смілива була дівчина і не побоялася війни.

У 68-му дівочому батальйоні повітряного спостереження, оповіщення і зв'язку вона пройшла всю війну.

— Ми передавали повідомлення нашій артилерії, які літаки летять — наші чи німецькі, це була головна наша робота, — пригадує пані Дора. — Радянські літаки вони пропускали, а по німецьких відкривали вогонь. Наші літаки ми називали «іллюшами»,

а німецькі — «мессерами». Таку мали практику, що відрізняли літаки за звуком ще задовго до їхньої появи.

Під час війни жінка пережила чимало артилерійських обстрілів і бомбардувань.

— Часто згадую, як літали «Мессершмітти» — це були лише розвідники, а за ними завжди були бомбардувальники, — продовжує співрозмовниця. — Лише почувши звук «Мессершмітів», ми вже знали, що буде бомбардування і тих літаків буде 10, а то й 20.

Пані Дора каже, що їй згадувати і розповідати про війну — важко, тому що не було двох однакових днів, щодня — щось несподіване.

— Це тільки Божа милість, що я залишилася живою. У нашому батальйоні за всю війну загинула лише одна дівчина, — каже Дора Подемська. — Я завжди багато молюся, ще з дівочих років. Тому мене Господь і тоді врятував, і досі дає мені життя.

НАВІЩО ПОТРІБНА ПРИВАТИЗАЦІЯ

Приватизація ■

Суть Угоди про Асоціацію з ЄС — ринкові реформи. Це перехід від держпідприємств і планової економіки до приватного бізнесу. Він тягне за собою безробіття і падіння ВВП. Однак веде до росту та процвітання економіки. Деякі тернопільські підприємства уже пройшли етап приватизації, інші — у процесі

ORION.TE.UA

ПАТ «Радіозавод «Оріон» досі майже на 96% перебуває у державній власності. Хоча ще з 90-х років триває пошук інвестора, який зацікавився б приватизацією підприємства, що виробляє засоби радіозв'язку на держзамовлення і навіть працює на експорт

СВІТЛАНА ЧЕРНЕЦЬКА, 0-98-836-92-47,
SWITLANA.CZERNETSKA@20MINUT.UA

«Все, що може бути приватизованим, буде приватизованим!» — заявила нещодавно міністр фінансів Наталя Ярецько. Логіка у її словах є, адже ми здійснюємо рух до ринкової економіки, де підприємства перебувають у руках тих, хто реально зацікавлений у їх успішному розвитку, а не відпрацьовує зарплату. Свого часу цей перехід здійснили економіки наших сусідів — країн Центрально-Східної Європи.

Ефективний шок чи поступовий перехід?

Ринкові реформи у країнах Центрально-Східної Європи відбувались по-різному. Одні країни (наприклад, Польща, Чехословаччина, країни Балтії) обирали шлях «шокової терапії» — тобто швидких і рішучих змін, інші — (Росія, Білорусь, Україна, Угорщина, Словенія, Хорватія) віддали перевагу поступовому переходу, зберігаючи залишки старої системи. Тож результат реформування був різним.

Кризу у процесі реформ відчували усі учасники. Відповідно до даних МВФ, втрати Польщі за перші три роки реформування становили 13%, до 25% у Болгарії та Румунії, 30-40% — у країнах Балтії, Росії та Україні, 50% — у Молдові. Аналітики Інформаційної кампанії «Сильніші разом!» зауважують, що для країн соціалістичного табору характерним був низький рівень безробіття, адже пріоритетом вважалась висока зайнятість замість високої продуктивності праці. Тож реформи позбавили роботи тисячі людей, які не могли швидко знайти альтернативне місце праці через слабку систему підтримки зайнятості з боку держави та невідповідність своїх вмінь і освіти вимогам нових робочих місць. Реформи у країнах Центральної і Східної Європи почались у 90-х, а рівень безробіття лише через десятиліття почав зменшуватись та стабілізуватись.

Еталоном успішної «шокової терапії» вважається перехід до рин-

кової економіки Польщі під дбайливим керівництвом міністра фінансів і провідного європейського економіста Лешека Бальцеровича. Тоді в країні примусово припинили діяльність неефективних державних підприємств, заборонили пільгове кредитування державних компаній, процентні ставки за кредитами пов'язали із рівнем інфляції, а рівень росту заробітної плати обмежили, аби не створювати тиску на національну валюту.

Заходи були драконівськими і зробили безробітними 1,1 млн поляків — 20% працюючого населення. Однак показником ефективності реформ є те, що вже у 1992 році було утворено 600 тисяч приватних компаній, які дали роботу 1,5 мільйона людей.

«Віддати в руки, які вміють управляти»

Однією з ринкових реформ була реформа власності, тобто передача державної власності у приватні руки. Великими і потенційно прибутковими державними підприємствами управляли чиновники, які працювали на зарплату. Тож особливого інтересу у процвітання, крім виконання планових показників і отримання премій, вони не мали. Водночас потік грошей та можливостей, який проходив через руки таких управлінців, потенційно міг будити бажання привласнити частину коштів і скористатись можливостями виключно собі на благо. Відтак ініціювалась передача підприємств у приватні руки, аби власник був зацікавленим у процвітання підприємства, а держава отримувала податки від ефективного підприємства і прибуток від приватизації виробництва.

Хвиля приватизації великих підприємств переважно завершилась у країнах Балтії і центральної Європи, але досі триває і в Україні зокрема. Європейський досвід показує, що малі і середні підприємства приватизували швидко, зазвичай через продажі на аукціонах. Для приватизації ж

великих, так би мовити, бюджетоформувальних підприємств є три шляхи: пошук великого інвестора (часто іноземного), який купує підприємство з усім, або викуп виробництва робітниками чи управлінцями, або розподіл власності через ваучери та сертифікати.

Перша хвиля приватизації пройшла в Тернополі у 90-х, коментує представник прес-служби Фонду Держмайна у Тернопільській області Наталя Федорців. Тоді стали приватними найбільші державні підприємства. Так, у 1995 році замість Тернопільського маслозаводу з'явилося ТОВ «Галичина Ласунка», яке славне зараз своїм смачним морозивом. Тоді ж приватизували Тернопільський пивзавод, давши початок ПрАТ «Опілля».

Почавши процес у 1995-му, за три роки Тернопільська кондитерська фабрика стала відомою Кондитерською фабрикою «ТерА». А державна птахофабрика потрапила у приватні руки і стала тією самою ПАТ «Птахофабрика Тернопільська», що діє у Великих Гаях.

Приватизують навіть колії

За даними Регіонального відділення ФДМУ в Тернопільській області, за період приватизації з 1 січня 1992 р. до 1 квітня 2010 р. в області змінили форму власності 3056 об'єктів. З них 744 об'єктів державної власності (24,3%), 2312 — комунальної (75,7%). З приватизованих Регіональним відділенням ФДМУ у Тернопільській області об'єктів

2485 — об'єкти малої приватизації (81,3%), 336 — великої (11%), 132 — об'єкти незавершеного будівництва (4,3%), 48 — об'єкти групи Е (частки, паї, акції в статутних фондах господарських товариств (1,6%) та 55 — об'єкти соціальної інфраструктури (1,8%).

На 2015 рік теж є сформований план приватизації з 12 позицій — тут майстерні, окремі будівлі, трансформаторні підстанції, склад і навіть майже двокілометровий шматок залізничної колії. Найцікавішими об'єктами є «довгожителі» приватизації — ПАТ «Радіозавод «Оріон», 96,13% акцій якого пропонують купити, і 25%+1 акція ВАТ «ТО «Текстерно». І те, й інше підприємство в очікуванні приватизації ще з дев'яностих.

«Не погналися за грішми»

Не всі приклади приватизації у Тернополі були успішними. Старожили-управлінці тернопільських підприємств із гіркотою кажуть, що бояться таких приватизацій, як з комбайновим і фарфоровим заводами. Мовляв, хтось приватизував для того, аби все розвалити, такий собі свідомий крок для усунення конкурентів зробив. І справді, приватизація, а потім і безнадійно довга і сумна історія з банкрутством та боргами хоча б того комбайнового, коли тисячі людей стали безробітними, викликає не дуже здорові асоціації з самим процесом приватизації. Хоча це не означає, що так буває завжди.

Прикладом успішного ринкового перетворення з державного заводу на процвітаюче підприємство є ПрАТ «Опілля». Це пиво залюбки п'ють і тернополяни, і жителі інших міст України. В «Опіллі» кажуть, що навіть нещодавно отримали пропозицію виходити на ринок Прибалтики, однак не поспішають із цим. Передусім тому, що вимоги до

експортерів у Європі дуже високі, та й потрібно отримати безліч дозволів і підтверджень.

— Після одномоментної втрати величезного шматка ринку збуту після конфлікту з Росією і втрати Криму, на якому погоріли наші колеги з пивоварної галузі, трохи небезпечно робити ставки на ще не вивчений новий ринок, — коментує голова правління ПрАТ «Опілля» Богдан Чорний.

Підприємство процвітає. На території кипить робота — будується нова високотехнологічна варниця. Нещодавно запустили в роботу комп'ютеризований цех пляшкового розливу. При цьому, як наголошує пан Чорний, підприємство дотримується класичної технології варіння пива (коли бродіння і доброджування проходять окремо), що трохи зменшує потенційний розмах обсягів пивоваріння, але береже репутацію продукту. Водночас при цьому обсяги ростуть — за останні п'ять років обсяг виробництва виріс з 97,5 тис. декалітра в 2009) до 558,4 тис. декалітрів в 2014.

Богдан Чорний не бажає озвучувати суми заробітної плати працівників, зауваживши лише, що майже сотня працівників пивзаводу цілком задоволена її розміром.

Про приватизацію згадує не дуже охоче. Приватизували пивзавод майже за рік. Форма приватизації — оренда з викупом.

— За період приватизації був час, коли наші акції викупували конкуренти, аби поглинути, а київські бізнесмени скуповували майно заводу, аби перепродати, — пригадує Богдан Чорний. — Але прийшли наші місцеві підприємці, які мали серйозну мету — підняти виробництво і робити серйозний бізнес. І ось результат. Приватизація була нешвидкою, але я не шкодую. Інші пішли шляхом швидкої приватизації, потім швидкого заробляння грошей, нехтуючи технологіями, класикою виробництва, роблячи ставку на яскраві етикетки, яких бракувало нашим людям в СРСР і на які покупця легко було впливати. І де вони тепер?

ЧОМУ ТИ ПОВИНЕН ХОДИТИ У ТРЕНАЖЕРНИЙ ЗАЛ

Історія фітнесу вже має майже сто років. Саме понад століття тому люди нарешті звернули увагу на власне тіло і почали шукати в ньому красу. Тоді і почала процвітати індустрія краси, адже людство нарешті усвідомило, що красива — абсолютно кожна людина, просто їй треба допомогти знайти і підкреслити красу і неповторність її тіла. Нарешті стало зрозумілим, що віднайдена природна краса дозволяє людині усвідомити власну унікальність, неповторність, цінність, а отже, і досягти гармонії із самою собою.

Сьогодні тренажерні зали особливо в попиті. У час, коли в Європі та Америці кожен неодмінно відвідував зал для підтримки форми, в Україні мода на здоровий спосіб життя прийшла значно пізніше. Але ось уже, мабуть, років 5-7 стало модним ходити у зал, а не в клуб, пити вітамінні коктейлі, а не горілку, і хизуватись рельєфом м'язів, а не кількістю випитих літрів пива.

Так, фітнес — це модно. Бо це запорука краси. А хто не хоче, щоб його тіло було звабливим? І тут осторонь не залишаться ні дівчата, ні хлопці, ні серйозні чиновники, ні заклопотані бізнесмени, ні безтурботні студенти... У тренажерний зал ходять усі — тож не лякайтесь, що там усі будуть професійними спортсменами, а ви — простим і пересічним відвідувачем.

Запам'ятайте кілька моментів. Перше: всі колись починали. І ось цей худючий хлопчина, який зараз жме сімдесят кілограмів ногами — майже свою вагу, теж колись прийшов сюди вперше і міг підняти, як і ти, лише десять. Друге — це місце, де ти маєш мету (схуднути, підкачатись тощо). І якщо ти будеш слухати тренера — ти її досягнеш. Мета — це не обов'язково стати майстром спорту з бодібілдингу. І якщо твоя мета — скинути два кілограми, то все одно вона не менш важлива і варта того, аби ти не здався на шляху до її досягнення. Третє — це місце збору однодумців. Усі вони цікавляться здоровим способом життя, усі вони знають ціну наполегливості і прагнення до результату, усі вони тут для того, щоб досягти мети. Ніхто не буде сміятись, якщо тобі щось не вдасться — бо кожен це проходив. Тут порадять, як правильно робити, як подолати проблему, як уникнути пошкоджень, як швидше опанувати складну вправу. Ти тут не один. І, спостерігаючи за тим, як ця струнка дівчина підіймає важку штангу, і за її кам'яними м'язами, ти зрозумієш, що хочеш зробити те ж саме. І ти дійдеш до цієї мети. А якщо купиш додому бігову доріжку — то вона так і стоятиме у кутку і займатиме місце. Бо завжди бракуватиме часу чи сил, а насправді — мотивації. Тут

мотивації не забракне.

Ще одним дуже мотивуючим фактором, щоб регулярно займатись і рухатись до мети, є історія успіху. На вході — стенди із безліччю нагород — їх отримали вихованці клубу. Тренери теж мають за плечима немало нагород. Тож є на кого рівнятись і до чого прагнути. Та й саме заняття спортом чи фітнесом формує психологію лідера і переможця. Адже якщо ти не можеш зробити цю вправу, але змушуєш себе, якщо не можеш підняти сорок кілограмів, але робиш це, то що може краще, ніж демонструвати твою силу волі і волю до перемоги? Чи ж це не перемога духа над ті-

лом? Чи ж це не перемога характеру над, здається, неможливим? І не треба ніяких курсів молодого лідера — у тренажерному залі ти вчишся перемагати.

Заняття у тренажерному залі — це не потягати залізо і піти на пиво зі свинячими вушками. Так не вийде. Тут міняється психологія і підхід до життя. Коли ти скидаєш два кілограми тут разом з потом, стогоном і перемогою над власною фізичною слабкістю, то чи дозволиш собі втратити цю маленьку перемогу, заївши її нездоровою їжею? Адже тоді все повернеться до того ж стану, який був. Якщо ти мудрий — то не зробиш цього. Тому і відвідини тренажерного

залу є частиною здорового способу життя, за дотриманням якого стежиш і ти, а за утриманням від спокуси — ще й твій тренер.

Віктор Мащукер каже, що вимагає, аби ті, кого зі спортсменів він тренує, неодмінно скидали йому в «Інстаграмі» свої обіди-вечері-сніданки. Власник і тренер Галина Мащукер практикує це з особливо «впертими для результату» клієнтами залу Vitamin gym. Адже лише коли заняття справді поєднуються із здоровим дієтичним харчуванням, можна говорити про досягнення результату. Бо результат можна мати лише тоді, якщо підійти до справи комплексно.

Тож займатись фітнесом — це модно. Модно — бо красиво. Модно — бо корисно. Модно — бо формує з тебе лідера. Модно — бо ти знаходиш однодумців і нових друзів. Модно — бо здорово. Модно — бо це вчить досягати мети, бути впевненим і знаходити гармонію душі з тілом.

Відчути модні тенденції, стати частинкою світу здорового життя і справжніх емоцій можна у тренажерному залі Vitamin Gym. Тобі тут завжди раді. І якщо ти прийдеш хоча б на одне заняття сюди, то, повір, ти будеш завжди радіти з відвідин цього неймовірного за своєю атмосферою залу. Адреса: площа Героїв Євромайдану 4, Торговий центр Grand, 2-й поверх.

РЕКЛАМА

15 ТРАВНЯ 18:00
ПОДОЛЯНИ ЦЕНТР
КОНЦЕРТ ХОЛ "ПОДОЛЯНИ"

FR FASHION podolyany

НОВІ КОЛЕКЦІЇ:
LIDIA IYANITSKA
a.Tan by ANDRE TAN
TOP SECRET
Arber
ВПЕРШЕ В ТЕРНОПОЛІ
Roksolana Bogulska

Телефон для довідок: **(096) 70-17-600**

22 травня
ТЕРНОПІЛЬ
ПК "БЕРЕЗІЛЬ", 19:00

Тіна Карол

НОВА ПРОГРАМА
МУЗИЧНА ВИСТАВА
Я ВСЕ ШЕ ЛЮБЛЮ

ЖИВИЙ ЗВУК

1+1 НАШЕ РАДІО VIVA! ТЕМЕ ПРАВД ТАБЛО ID

24 травня
майдан Волі

«ГАРАЖНИЙ РОЗПРОДАЖ»
благодійний ярмарок

меблі, техніка, художні вироби, туристичне спорядження, елементи інтер'єру, книги, кераміка, сувеніри, раритети, національний одяг, символіка та багато іншого

збір коштів на автомобілі для АТО

приносьте речі до 20 травня

вул. Руська, 52, офіс 39 (2-й пов.)
тел. 0352 52 27 27
098 207 27 27

громадська організація
ОБ'ЄДНАННЯ САМОПОМІЧ
в єдності — сила

ДОГЛЯД ЗА «ПЕЛЮСТКАМИ» ТА «ГОРОБЧИКАМИ»

Інтимна гігієна

Щоб із хлопчиків і дівчаток вирости здорові чоловіки й жінки, мають співпасти правильний набір хромосом і нормальний розвиток гормональної системи. Важливий і правильний догляд за репродуктивними органами

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@20MINUT.UA

Інтимні подробиці в догляді малюків варто добре знати ще з моменту народження дитини. Адже доглядати за репродуктивними органами потрібно вже з перших днів життя. У багатьох мам, які народжують уперше, виникає питання: який повинен бути гігієнічний догляд за «пелюстками» та «горобчиками» немовлят.

— У пологовому будинку нічого не пояснювали, — розповідає молода матуся Ірина Никируйчук. — Інформацію про догляд за статевими органами новонароджених я брала з книжок та Інтернету. Та й мені було простіше: у нас народилася дівчинка. Тому я спиралася на власний досвід.

Допомагають череда і ромашка

Повернувшись із пологового будинку додому, Ірина наступного дня (перший день — на адаптацію малечі — прим. авт.) купала донечку в кип'яченій воді з додаванням трав.

АРХІВ ОКСАНИ ІРХА

— Щоб уникнути попірлостей у паховій ділянці, коли синок був маленьким, я часто міняла підгузки, користувалася присипкою та влаштовувала повітряні ванни, — каже Оксана Ірха (26 р.)

— У травах купали через день, — продовжує мама. — Дуже допомагали череда й ромашка. Вони рятували нас від висипань та попірлостей. Міняючи підгузок, я підмивала донечку тепленькою водичкою. Важливо пам'ятати, що дівчаток обов'язково потрібно підмивати спереду назад, аби не занести інфекцію в піхву. Для хлопчиків напрямок не такий важливий. Також дівчаткам потрібно обережно промивати складки в піхві і промежину. Педіатри пояснюють це тим, що часточки калу можуть викликати запалення статевих органів.

До трьох місяців мама намагалася не користуватися вологими серветками. На її думку, це все ж таки хімія. Звичайна тепленька водичка — найкращий засіб гігієни. Зараз жінка використовує для купання дитяче мило та шампунь. Проте застосовує їх нечасто.

— У дітей на шкірі є захисна плівка, і якщо часто користуватися милом та іншими засобами, то можна позбавити малечу цього природного захисту, — акцен-

тує вона. — Після купання зволожую шкіру донечки спеціальним молочком, на ніч ділянку шкіри під підгузком змащую дитячим кремом. Але головне — не перестаратися. Я читала, що в статевих органах дівчаток відбувається самоочищення. Якщо «глибоко» підмивати, то можна не тільки спровокувати запалення, а й пошкодити статеві органи.

Одяг — лише за розміром

Догляд за новонародженим хлопчиком має ряд нюансів і дещо відрізняється від догляду за дівчатками.

— Коли народився Владик, я не знала, як правильно доглядати за маленьким «горобчиком», — зізнається мама Оксана Ірха. — З дівчинкою трохи простіше. Тому зверталася за порадами до педіатрів та знайомих. Виявилось, що нічого складного немає. Просто потрібно дотримуватися правил гігієни, починаючи з самого народження. Інакше в майбутньому може

виникнути безліч проблем із здоров'ям. Я часто міняла підгузки, щоразу підмиваючи малюка. Щоб не виникало попірлостей, користувалася присипкою та зволожуючим дитячим кремом. Дуже важливо, аби підгузки були відповідного розміру, нічого не перетискали та не створювали дискомфорту для малюка. Улітку

ми обходилися без них. Часто робили повітряні ванночки. Щовечора перед сном обов'язково купалися.

Деякі поради стосовно догляду за статевими органами хлопчиків дає молода мама Марина Росолова.

— У синопка з народження була водянка одного яєчка, педіатр радила піднімати статевий орган догори, коли ми одягали підгузок, — каже вона. — Із часом водянка має пройти, але якщо проблема є, необхідна консультація уролога. Десь із двох чи трьох місяців лікар порадив обережно відсовувати крайню плоть під час купання малюка. Адже саме в цьому місці можуть скупчуватися бактерії, які викликають запалення статевого органу. Ми робили це дуже обережно і тільки у воді, інакше різкими рухами можна зашкодити. Краще все-таки попередньо проконсультуватися з лікарем. Бувають фізіологічні особливості, коли педіатри радять не чіпати верхню плоть. Кожна дитина особлива.

Одяг для хлопчиків потрібно купувати за розміром, додає жінка. Звичайно, він має відповідати сезону.

— Краще використовувати натуральні матеріали, — говорить вона. — Нехай одягу буде менше, але у ньому краще циркулюватиме повітря між тканиною й тілом дитини. Це допоможе уникнути перегрівання, у першу чергу, статевих органів.

КОМЕНТАР

Ольга
ГАВРИЩАК (51 р.),
педіатр вищої
категорії:

— Гігієна — це запорука інтимного здоров'я малюків. Міняючи підгузок, батьки мають обов'язково підмивати дітей теплою водичкою, щоб змити залишки калу чи сечі. Дівчаток потрібно підмивати зверху донизу. Щоб позбутися бактерій, які скупчуються на статевих органах, мож-

на приготувати легку настоянку з ромашки або використовувати для підмивання фурацилін. Для профілактики водянки у хлопчиків, одягаючи підгузок, яєчка необхідно піднімати догори. Як правило, водянка зникає до року. Приблизно до двох-трьох років у хлопчиків має відкриватися голівка статевого члена. Якщо цього не відбувається, потрібне хірургічне втручання. Однак, враховуючи індивідуальні особливості організму, усі маніпуляції потрібно робити тільки після огляду спеціалістів.

НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

Я В ДЗЕРКАЛІ, ЧИ ЗУСТРІЧ ЗІ СВОЄЮ ФІГУРОЮ

346692_INF

Щоранку, прокидаючись, хочеться не поспіхом загорнутись у величезний халат, а поніжитись в ліжку, насолоджуючись кожним вигином свого тіла.

Коли заходиш у ванну кімнату, — у відображенні бачити того, хто тобі подобається, а не відданого прихильника кулінарії.

Коли відкриваєш гардероб, із задоволенням вибираєш собі те, що тобі подобається, а не відданого прихильника кулінарії.

нішній образ: строгості, спокусливості чи просто свободи, замість вимушеної необхідності натягувати безформенні сірі ганчірки.

Мені пригадується, як зустрічі з подругами приносили сміх, задоволення, розкутість. Коли, порівнюючи себе з іншими, мені не доводилось відчувати неповороткість, незграбність і здаватись собі менш привабливою.

А ще пам'ятаю час, коли вільні хвилини я з задоволенням присвячувала собі, займаючись улюбленими справами. Коли тяжкі думки самотності, нудьги та ліні мене не відвідували.

Так що ж змінилось, куди поділась ця легкість, з якою я могла бути самою собою?

А так, мене «улюбленої» стало на 20 кг жиру більше. Я не знаю, хто придумав фразу — «хорошої людини повинно бути багато», я з кожним зайвим грамом стаю тіль-

ки злішою, сумнішою і незадоволеною. І зараз, стоячи біля дзеркала, я заново знайомлюсь з собою. Ну, привіт «не я», привіт, та, яку я зовсім не впізнаю, в яку не вірю, привіт, моє спотворення. Скажи, як нам з тобою жити? Дружити. Домовлятись. Звикатись? Рада була б, та радості це не приносить. Скажи, «я сьогоднішня», а що буде завтра, а післязавтра, а через 5 років?

Ні! Ні, цьому не бути ні завтра, ні післязавтра і навіть не сьогодні, пробач, але «я справжня» повертаюсь!!!

Цією історією з нами поділились клієнти методу «Слов'янська клініка», центру комплексного оздоровлюючого схуднення.

Надлишкова вага — це комплексна проблема, і найчастіше низька ефективність методів боротьби з надлишковою вагою обумовлена вузькістю підходів до

вирішення проблеми зайвої ваги. Вирішити поставлене завдання можна в тому випадку, якщо врахувати всі складові структури кожного індивідуально: біологічні, психологічні та соціальні.

Характеристика біологічної складової дає можливість отримати інформацію про тіло людини, стан її здоров'я, обмін речовин. «Тіло» може «працювати» з різною інтенсивністю, і залежить це від багатьох факторів: наявності ендокринних розладів, кількості пологів та абортів, прийому гормональних препаратів, оперативних втручань... Все це неодмінно має враховуватись при підборі як комплексу оздоровчого схуднення, так і при призначенні раціонального харчування під час зниження ваги і стабілізації отриманого результату.

Психологічні фактори — наша залежність від певних продуктів,

ситуацій, які провокують апетит, від знань та установок, отриманих раніше. Коли сьогодні можна, а завтра буду худнути, коли є зв'язок емоцій та апетиту.

Соціально-психологічний фактор — використання їжі як ерзац-задоволення, культ їжі в сім'ї, використання їжі як комунікативного допіну...

Тільки при врахуванні всіх цих факторів можна досягнути планомірного схуднення і стабільного утримування отриманого результату.

Методи «Слов'янської клініки» базуються на наукових дослідженнях і розробках, підтверджені більш ніж 50 патентами і авторськими свідоцтвами.

Відкриття офісу за методом «Слов'янська клініка» відбудеться 26.05.2015 р. о 12.00 за адресою: вул. Микулинська, 3а, кабінет №705. Тел. 067-512-51-51.

БІЗНЕСУ ДОПОМАГАЮТЬ КОНСУЛЬТАЦІЯМИ

Підтримка ■ Тернопільські підприємці нарікають, що програм підтримки малого і середнього бізнесу немає. Влада підтверджує – таку програму лише планують прийняти. Однак є змога отримати іноземну підтримку, якою наш бізнес не дуже користується

СВІТЛАНА ЧЕРНЕЦЬКА, 0-98-836-92-47,
SWITLANA.CZERNETSKA@20MINUT.UA

Сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу дорівнюють сприятливим умовам для процвітання економіки. Тож, якщо у країні підприємцям легко почати свою справу, зручно вести бізнес — то й економіка буде процвітати. Адже це і податки, і нові робочі місця, і зручна для життя і роботи інфраструктура.

Бізнес усі «доять»

На запитання, як влада підтримує малий і середній бізнес у Тернополі та чи підтримує його взагалі, підприємці або мовчать, або заперечно хитають головами. Мовляв, жодної підтримки не відчуваємо. Позицію більшості з них відображає коментар підприємця Сергія Вербицького.

— Нам допомагають усі держустанови, — каже чоловік з сарказмом. — Вони в поті чола працюють над спрощенням законів та звітності. Днями і ночами розробляють рекомендації, як організовувати бізнес, як працювати з людьми, як вистояти в конкурентній боротьбі, як, не маючи прибутків, сплачувати податки, заробітну плату й обов'язкові платежі. Просто носять того підприємця на руках. Серед особливо стараних — податкова адміністрація, управління прав захисту споживачів, пожежна інспекція, охорона праці, санстанція, різноманітні управління й організації міського та обласного підпорядкування, відділи боротьби з організованою злочинністю, з неорганізованою, з економічною тощо.

Основне завдання всіх цих органів, каже він, — створити нестерпні

умови для бізнесу з недосконалим законодавством на рівні кам'яного віку і доїти, доїти і ще раз доїти... А основне завдання бізнесу — показувати всім цим службам, хто що має, і працювати, працювати і ще раз працювати.

Проект є, грошей — немає

Представники влади не заперечують, що з підтримкою малого і середнього бізнесу на місцевому рівні трохи туго. У 2014-му програм підтримки не затвердили через брак коштів, а програми на 2015-2016 рік на початку травня теж усе ще немає. Тобто проект програми схвалений розпорядженням голови облдержадміністрації від 12.02.2015 р. №76-од, але сесія облради програму ще не прийняла і коштів не виділила. Проект передбачає виділення на МСБ з обласного бюджету 7 млн 910 тис. грн, з районних бюджетів, а також бюджетів Тернополя та Чорткова — 1 млн 30 тис. грн.

Крім того, окремі заходи програми планують здійснити за рахунок коштів Держфонду підтримки фермерських господарств, коштів Фонду загальнообов'язкового державного страхування на випадок безробіття, коштів замовників та суб'єктів господарювання тощо.

— На жаль, підтримка МСБ в області зводиться до надання консультацій, послуг, запрошення до участі у семінарах, тренінгах, навчання на курсах цільового призначення, — розповідає начальник управління інвестиційної, зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного співробітництва ОДА Руслан Кулик. — Організаційно та інформаційно готові підтримувати підприємців і щодо участі

«Територія взуття» державної підтримки не отримувала, та все одно щороку розширює асортимент послуг і товарів

у міжнародних програмах, і щодо доручення до грантових програм.

— Які програми були б цікавими тернопільському бізнесу? — запитує тернопільський підприємець Володимир Ясний. — Передусім це програми кредитування під малий відсоток, виділення земельних наділів під виробництво з підведенням електрики, із організації сертифікаційного центру щодо видачі євросертифікатів... Ще можна накидати декілька... Але чи те, що нам цікаві такі програми, дасть зворотний зв'язок із боку влади?

Руслан Кулик зауважує, що МСБ, як найдинамічніший сектор економіки області, має відігравати ключову роль у забезпеченні стійкого економічного зростання і підвищення рівня життя у країні. Однак обмежений доступ до фінансування спричиняє труднощі

у залученні додаткових інвестицій та оновленні потужностей, немає адекватної інфраструктури для МСБ, відчувається нестача кваліфікованої робочої сили і негнучкість ринку праці. На жаль, вирішити ці труднощі владі наразі важко через брак коштів. Тому, при всьому усвідомленні важливості сприяння розвитку МСБ, вагомим кроком йому назустріч бракує.

На гранти майже не подають

Насправді до деяких програм від міжнародних інституцій можуть долучитись і тернопільські підприємці. Ось, до прикладу, у кінці квітня презентував свою програму Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Він допомагає МСБ залучати консультантів, здатних якісно тран-

сформувати бізнес і надає гранти для часткової компенсації оплати послуг консультантів. Результати проектів ЄБРР через рік: 28% підприємств збільшили дохід на 45%, 25% — збільшили продуктивність на 30%, 19% — підписали нові контракти, 15% — розширили асортимент продукції, 18% — залучили фінансування орієнтовно на 630 тис. євро кожне.

З 1990 року діє програма SABIT від Міжнародної Адміністрації Торгівлі у Вашингтоні. Вона передбачає змогу стажування менеджерів, вчених та інженерів країн СНД в американських компаніях для отримання досвіду, який може допомогти підняти свій бізнес.

Схожою є програма підготовки Fit for Partnership with Germany, що передбачає стажування протягом місяця у Німеччині. Напрямки — будівництво і санація, відновлювані джерела енергії, охорона здоров'я, аграрний сектор, природоохоронні технології тощо.

— Представники нашої області свого часу брали участь у цих та інших міжнародних програмах, — каже Андрій Мартишко, який свого часу очолював Тернопільський регіональний центр з інвестицій та розвитку, що вже не діє. — Однак підприємці Тернопільщини у цих програмах рідко беруть участь. Наприклад, наші львівські сусіди завдяки програмам підтримки мають доступ до експорту, обміну досвідом, нових технологій... А в нас, на жаль, у підприємців часто є упередження щодо міжнародних програм. Їх зупиняє страх перед незнанням іноземної мови (хоча багато програм цього не вимагають), культурний бар'єр, брак вільного часу. Але пробувати треба. Це хороші можливості.

До слова, учасниками проекту Міжнародної благодійної фундації «Хайфер Інтернешнл», що спеціалізується на сприянні аграріям, стали і тернопільські селянські господарства у селі Краснопуша Бережанського району, які отримували фінансування протягом 2001-2004 років, а також селянські родини для покращення розвитку тваринництва та картоплярства у Кременецькому районі Тернопільської області на 2011-2014 роки.

Європейські програми незручні через курс валют

СВІТЛАНА ЧЕРНЕЦЬКА, 0-98-836-92-47,
SWITLANA.CZERNETSKA@20MINUT.UA

Зазвичай у Європі є загальноєвропейські та національні програми підтримки малого і середнього бізнесу (далі — МСБ). Але національні програми не можуть порушувати загальних вимог. Наприклад, допомога підприємствам не може перевищувати 10 і 20% для середніх та малих підприємств відповідно від планованих витрат.

Однак, хоча підприємства прагнуть передусім фінансової підтримки, ЄС підкреслює важливість власне нефінансової підтримки МСБ. Це і надання консультацій, і спрощення доступу до економічної інформації, і тренінги та освітні програми, і створення інфраструктури. Щодо фінансового аспекту, то це полегшення доступу до фінансування: отримання кредитних

гарантій від держави, отримання кредитів з лояльними кредитними ставками або умовами, податкові кредити та допомога у залученні акціонерного капіталу через фінустанови, що спеціалізуються на активах з високим ризиком.

Однією із найпотужніших та найперспективніших програм підтримки МСБ від Євросоюзу є так звана COSME («Кредитоспроможність МСП»), зазначає аналітик Інформаційної кампанії «Сильніші разом!» Денис Горбач. Вона діє з серпня 2014-го до 30 вересня 2020 року. Передбачає допомогу за двома схемами. Перша полягає в тому, що ЄС вкладає кошти у фонди, які готові ризикувати та інвестувати кошти у фірми, які ці фонди вважають перспективними. Особлива увага підприємствам, орієнтованим на експорт. Справа ризикова, але дає змогу

молодим підприємствам стати на ноги. Ця програма розрахована на 500 підприємств і 4 мільярди євро. Друга схема полягає в забезпеченні гарантій від ЄС для невеликого чи геть молодого підприємства, яке ще не має кредитної історії чи цінної застави, а тому має мало шансів на кредит від банку. Тож кредитні гарантії від ЄС суттєво збільшують шанси малого бізнесу на фінансову підтримку у вигляді кредиту від банку, а отже, це дозволяє подолати найбільшу проблему молодого бізнесу — залучення фінансування. Середня сума кредиту — 65 тисяч євро, а загальна сума фонду — 21 мільярд євро.

Щодо національних програм, то зазвичай вони копіюють на національному рівні ті ж загальноєвропейські. Так і у Британії, де держава дає кошти двом інвестиційним фондам, які кредитують

тоді з держгарантією підприємства із відсутньою кредитною історією. Схожа ситуація і в Польщі, де діє Портфельна гарантійна лінія. Суть її — єдиний держбанк видає держгарантії за кредитами для комерційних банків, які можуть без страху видавати кредити для МСБ, які хочуть розвиватись.

Британці також дають кредити на стартапи для тих, хто працює не більше року або лише планує відкриватись під 6% річних на термін до п'яти років. Сума кредиту — від 6 до 15 тисяч фунтів, але не компанії, а людині. Тож отримати його можуть кілька людей з однієї фірми, ще й без бюрократії. Адже все дуже просто: заповнив заявку на сайті, зв'язався з чиновником, отримав гроші і куратора, який порадить, як працювати з кредитом.

Як долучитись до цих програм українському бізнесу? ЄС намага-

ється створити сприятливі умови, аби й українські бізнесмени могли скористатись загальноєвропейськими програмами підтримки МСБ. Але, на жаль, з огляду на ситуацію з курсом валют та інфляцією, наче вигідні європейські кредити можуть стати для українського малого підприємця неприємними. Хоча ставка 7% на тлі традиційних 24-32% від банків виглядає дуже спокійно.

Доки ситуація з національною валютою та законодавством не стабілізується — навряд підприємці будуть радіти перспективам валютного кредиту, виплачувати який треба із зароблених гривень у постійно змінних умовах ринку. Тож можливості для бізнесу є, але фінансові не завжди доступні. А ті, які освітньо-консультативні або у вигляді стажувань — не завжди відомі і розпірані.

facebook

СВІТЛАНА ЧЕРНЕЦЬКА,
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР «RIA ПЛЮС»:

— Виявляється, є такий чудовий — байдуже, що російський — сайт <http://www.podvignaroda.mil.ru>, який знає мого дідуся. І знає, що війну виграла не лише росіяни, а й мільйони українців. І дозволяє перевірити, чи справжні нагороди у ветеранів, чи зроблені на замовлення і по блату. Жаль тільки, що сайт ще у процесі наповнення.

Але я ще раз ностальгічно згадала дідуся, якого дуже любила, хоча й погано пам'ятаю. Я завжди дивувалась, чому в нього руки не такі, як в усіх. А він мав лише три пальці на правій. Міг мати лише великий палець, бо решту відсікло осколком, але він не дозволив відрізати їх остаточно. Тож мізинця і безіменного зміг відстояти.

Це було не єдине його поранення. Він мав серйозно прострелений лівий лікоть і праве плече. І запущені сухоти, які давались взнаки до останнього дня життя, перетворивши колись симпатичного польського хлопчину у ледве що не ходячу мумію — настільки він був худючим.

Нагороди отримав не по смерті, а ще за життя — був санінструктором танкової роти. Витягував з поля бою поранених. Звільняв Тернопіль. Брав Берлін. Врятував немало життів, отримав три ордена і гору медалей. І повернувся вчителювати, намагаючись не згадувати про війну.

Отакий у мене був дідусь Мечислав Владиславович (Володимирович) Чернецький.

facebook

ІГОР АРКУША,
БЛОГЕР:

— Дуже важко Україна виликовується від совкового бачення Другої світової і місця у ній українців. Цікаво, в який момент українці почав гордитися таким же українцем-колаборантом Москви, коли той у складі червоноармійців Муравйова вбивав крутянців? Коли вбивав холодноярців? Коли вбивав фіннів у складі московської армії? Коли тиснув руку союзникові Москви — німцеві? Коли почав убивати колишнього союзника Москви — німця? Коли вбивав українських повстанців? Чи тільки в одному якомусь пункті?

А де ж тут визволення

України від усіх окупантів? Що? Тільки від одного? Якого? Ага, німців? А москалі тоді що? Вони визволили Україну від німців для москалів? Чи не так?

Так от, шановні українці. У своєму важкому самоусвідомленні і усвідомленні місця українців у Другій світовій вас чекає дуже важке прозріння: Україна — не переможець. Україна — переможена. За рахунок крові і ресурсів українців Москва здобула собі перемогу. І ще. Ніхто не боровся проти якогось міфічного нацизму. Москва із Берліном почали світову війну. А світ зробив не ту ставку. І програв.

facebook

ТЕТЯНА СЕМУСЬ,
АДВОКАТ:

— Знаєте, бажання щось робити для того, щоб зовнішній вигляд Тернополя не деградував так сильно, все більше починає нагадувати таку совкову дитячу гру, в якій вовк ловить яйця — з кожним рівнем яєць когось все більше і швидше, все частіше вони

падають і розбиваються. Так і тут — не встигаєш вхопити «за хвіст» одну проблему, як в інших місцях вилазять нові три. Широ заздрю такій «продуктивності» влади. От тільки якби вони з таким завзяттям Тернопіль прикрашали, з яким його спотворюють...

facebook

РОМАН ТРУХІН, ПРОГРАМІСТ
КОМПАНІЇ SOFTSERVE, АРТИЛЕРИСТ:

— Дзвінок одному з наших: «Що роблю? Літак ремонту». На іншому кінці — мовчання ягнят, ступор і зневіра у власній психіці. Телефонувеш артилеристу, а він ремонтує... літак.

90% з нашої навчальної групи в АТО вже по півроку. В найжаркіший час сиділи в таких місцях, назви яких ви (та і я) чули тільки по телевізору. Це ті чуваки, які відому фразу «дає танке гарел» вживають у прямому сенсі. І на дешеву браваду це не схоже, бо хоча всі вони з чотирьох різних бригад, але, описуючи певні події, посилаються на одні і ті ж ключові моменти, однак із різних точок зору. Коротше, почувуюся, як у кольоровому світі коміксів Марвела — навколо самі супергерої у зовсім немультяшному значенні цього слова. Причому розповідають вони про це без пафосу, буденно, так, як про пригоди на рибалці або поїздку на СТО.

Одним словом, з такими от чуваками ми сьогодні клеїли літака. Не,

не свого. Нас до свого ще не допускають — ще моєло не обсохло. Клеїмо і вчимося ремонтувати в польових умовах учбові моделі, пошкоджені попередніми групами. Навики досить корисні навіть з тієї точки зору, що тільки після того, як «покохався» з моделлю кілька годин, починаєш акуратніше до неї ставитись. А після того, як визнаєш вартість моделі, то починаєш реально акуратніше ставитись.

Поремонтовану модельку повантажили в бус і поїхали на перші виліоти. Польоти відбулись не зовсім за планом, бо, як виявилось, хвіст ми заклеїли фігово і не врахували «справжність» моделі порівняно з віртуальною. При заході на посадку, на віражі, дали недостатньо газу — і літак завалився на бік. Підхопити не встигли через низьку висоту — три метри над землею.

Але, як кажемо ми, оптимісти, негативний досвід — це теж досвід. Просто трохи дорогий.

Колонка
Олександра
ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Вона

Її часто можна побачити самотньою за горнятком кави чи склянкою соку з трубочкою. Можна й без трубочки, можна й з цигаркою чи без, можна й не саму... Але той випадковий співрозмовник, що підсідає до неї, врешті-решт розуміє, що випадковий. А якщо не зрозуміє і продовжує настирливо пропонувати свою компанію, тоді вона встає і йде. Може, й не одразу, але все одно йде, бо ж вона не для того прийшла, щоб «знятися». У неї свої принципи і уявлення про те, як це має бути. Ідесь дев'яносто відсотків із ста, що все це не так чи що це не той. Тобто знову не той, і вона знову йде.

Таких самотніх панянок можна побачити майже у кожній кав'ярні, ну, або майже в кожній. З ними можна просто поговорити про погоду, роботу, політику і навіть творчі плани, от тільки не варто переходити межу. Хоча де та межа — нікому невідомо, звісно, окрім самої панянки, та й то, мабуть, не завжди.

Вона може бути вчителькою чи художницею, чи журналісткою, чи візажисткою, або ще кимось із цього ряду. В крайньому випадку дружиною священика, точніше, колишньою дружиною священика. Втім, це настільки нетипово, що подібна тільки одного разу трапилася, а досі пам'ятаю. Словом, майже у ста випадках із ста вона — це колишня дружина, і не має значення — кого, і не завжди з дітьми.

А інколи їх збирається кілька, за кавою, соком із трубочками чи без, а то й чимось міцнішим. Часом їм буває настільки весело разом, що вони навіть починають вдавати із себе феміністок. Але, як правило, це ненадовго. Те, що разом, і те, що феміністки.

Колонка
Ірина
ЧУЙКОДобровольці
Божої чоти

Пригадую, що, ще будучи комсомольцями, у далекі 80-ті ХХ століття, ми доглядали за могилами невідомих солдатів (у парку Слави й на Микулинецькому цвинтарі) у Тернополі. Все відбувалося у вигляді очищення територій від сміття та впорядкування могил радянських воїнів, переважно напередодні святкування дня Перемоги й урочистого покладання вінків і квітів. Скільки їх, тодішніх молодих хлопців, полягло на полях боїв Другої світової із німецьким фашизмом у різних куточках «великої і необъятной Родины». А скільки так і залишилися невідомими й пропалими безвісти. Кажуть, доки не похований останній солдат — війна не закінчена. Принаймні у пам'яті багатьох родин... А тут на тобі — ХХІ століття, знову війна, нехай гібридна, тепер із російським фашизмом, за незалежність України. Війна, в якій знову гинуть молоді люди. І поки що теж є невідомі солдати. Вразив мене один сюжет, не згадаю, чи телевізійний чи інтернетний, як сучасні воїни, бійці «Правого сектору», впорядковують могили Невідомому солдату на Донбасі й висаджують тюльпани. Це ті «страшні» воїни, що першими добровільно стали на захист своєї рідної неньки на ймення Україна з ідейних міркувань, а не з меркантильних. Ті, що першими були і є в найгарячіших точках наві'язаної нам війни. Кіборги (захисники Донецького аеропорту), про яких зняли чудовий і правдивий документальний фільм «Добровольці Божої чоти». Кіно, що сприймалося як художнє, і від перегляду якого хотілося сміятися через кумедності ситуацій і плакати водночас від трагічності деяких жажливих моментів...

Варіації на тему приказки

ІГОР ДУДА

Менталітет і навіть ступінь цивілізованості тієї чи іншої нації можна визначити за багатьма критеріями, в тому числі й за...народними приказками.

Візьмемо для прикладу вислів, який вживається, коли треба підкреслити, що знання і вміння людини набуває тоді, коли в цьому виникає гостра потреба, коли, як мовиться, «припече»... Українська версія коротенька і проста: «Біда навчить». Цілком у дусі наших тужливих пісень під бандуру, настанов зажуреної матері непутящому синові чи оповідок дідуся Панаса діткам перед сном. Лаконічно висловле-

на надія на те, що з гірко-го, як смак калини, досвіду будуть зроблені належні висновки, тому й загальна ідея приказки, попри наявність слова «біда», оптимістична.

Схожим чином висловлюють цю ж думку італійці. У їхній мелодійній інтерпретації вона звучить так: La fame e gran maestra, тобто «Голод — великий вчитель». Надто загальна українська «біда» звужена до конкретнішої напасти — «голоду». Мабуть, змусити італійців до навчання й подолання труднощів можна, лише позбавивши їх улюбленої піци чи лаваньї.

Зате коротке, енергійне й карбоване, як стукіт чо-

біт на плацу, німецьке Not bricht Eisen себто «Нужда ламає залізо» — це лязкіт затворів, заводи Круппа, вермахт, усілякі «шмайсері», «вальтери», «парабелуми», «Мессершмітти», «Тигри», «Пантери» та інші лірично-поетичні речі.

А от з сухувато-нейтральним англійським Necessity is the mother of invention («Необхідність — мати винаходу») зримо постає образ випеченого джентльмена зі стеком і сигарою, який напружено думає над удосконаленням конструкції дредноута чи парового двигуна або ж над тим, як з найменшими втратами приборкати заколоти тубіль-

ців у якійсь Вест-Індії.

Російська ж версія — «Голь на выдумки хитра» — одразу викликає асоціації із замоскворецькою шпаною в кепках і сигаретами в зубах, майстерно виготовленими на «зоні» фінськими ножами, заточеними монетками для вирізання кишень у «фраєрів», молодецьким свистом і криком «Атає!». Словом, має відтінок кримінально-блатної романтики в дусі «підопічних» Глеба Жеглова і Володі Шарипова.

Втім, на наукову точність і визнання наукової спільноти ці мої етнолінгвістичні пошуки не претендують.

АНДРІЙ НОВАК: «ЕКОНОМІЦІ ПОТРІБНА СТРАТЕГІЯ»

МАР'ЯНА ЛІСОВА

Дарував книги, задавав задачі і влаштовував автограф-сесію в економічному університеті відомий економіст Андрій Новак. Власне з ТНЕУ експерт у сфері економіки і президент БФ «Альтернатива» почав у Тернополі презентацію нового видання своєї книги «Як підняти українську економіку».

Послухати Андрія Новака прийшли студенти різних курсів, адже на лекції вони могли зрозуміти, як загалом працює економіка, чому українська економіка не працює і що зробити, щоб вона таки працювала.

Головна проблема України в тому, що в нас немає власної економічної стратегії, вважає він.

— Сильні країни є успішними, бо кожна з них має свою економічну стратегію: Німеччина — свою, Америка — свою, — зазначив Андрій Новак. — Китай 30 років тому був чи не найбільшим жебраком

у світі, а тепер заповнив своїми товарами весь світ. Тож суть моєї книги, яка вийшла вже п'ятим тиражем, це трифункціональна модель розвитку економіки.

Будь-яка економіка, в тому числі і українська, працює, на думку автора, на взаємодії трьох функцій — виробництва, продажу і розподілу коштів. А забезпечують цю взаємодію ринок і держава.

Порятунок економіки Андрій Новак бачить у створенні вертикальних корпорацій із своєю науковою базою, яка дозволить робити продукцію дешевішею і якіснішою. Він вважає, що в Україні достатньо сотні таких структур — по 30 у промисловості, аграрному секторі, сфері послуг, і 10 високотехнологічних корпорацій.

Крім того, на думку автора, потрібно прописати у Конституції 10 економічних показників, які дозволять збільшувати добробут українців незалежно, яка політична сила приходить до влади.

Андрій Новак у Тернополі подарував нове видання своєї книги «Як підняти українську економіку» студентам кількох вузів, які слухали його лекцію

— Кілька цифрових економічних параметрів, прописаних у Конституції, наприклад, щодо розподілу податків, дефіциту бюджету,

курсу гривні, створять рамки для уряду і Нацбанку, і змусять їх працювати на інтереси країни, — зазначає Андрій Новак.

Загалом зустріч у вузі була легкою і невимушеною, автор жартував і доступно пояснював складні економічні процеси. Тож студентам лекція сподобалася, і вони вистояли чимало чергу за автографом відомого економіста.

У рамках всеукраїнського туру-презентації книги у Тернополі кандидат економічних наук, голова Комітету економістів України Андрій Новак зустрівся з студентами трьох національних університетів, інституту інформаційних технологій, журналістами, побував на підприємстві і мав дискусію з молодіжною радою міста.

На думку автора, змін у країні можна досягти шляхом еволюції, але це дуже довго, їх треба ініціювати власними активними діями.

— Я вже чотири рази дарував свою книгу різноманітним політикам, проте вони нічого не використовують. Тому треба йти у політику і реалізовувати напрацьоване, — резюмував Андрій Новак.

РЕКЛАМА

ПІДПРИЄМСТВО РИФ

розсувні системи з алюмінію

Подаруй собі комфорт!

вул.Довженка, 18, тел. 43-80-30 www.rif.te.ua

Stimex engineering group
Тов. Стімекс Інженерінг Груп

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:
ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99 stimexeng.com

ВІКНАР'ОФ
МАЙСТЕР ВІКНАНОЇ СПРАВИ

ФІРМОВИЙ САЛОН
Відтепер пропонує регулювання та обслуговування металопластикових конструкцій.

К.Острозького 70.
(0352) 42-00-52.
(097) 909-49-46.
(097) 909-49-43
15 квітня, 6 (р-к "Оріон")
(0352) 51-19-25

Fenster 400 New

1850⁰⁰ грн

Без подряпин. Без бруду.

DANKE
Підвіконня нового покоління
Фінальний розпродаж

-15%
на декор Gridgio Azzuro
Rajo Alicante
Alicante de Valencia

РАДОНІТ
підвіконня, відкоси, мос. сітки

163 грн
від 138⁰⁰ грн/м.п.

вул. Лозовецька, 34А, 42-65-56 www.danke.ua

Все для дому

Каміни, топки
Мармур, камінь

www.kamin-top.com.ua
ПП «Вершина комфорту»
(0352) 42-05-42.
(096) 22-77-337, (050) 227-19-68

від 3000⁰⁰ грн

Вхідні двері MILANO

Виготовлені з листової сталі товщиною від 1 до 2 мм. Посилені тепло і звукоізоляція. Утеплення - мінерата. Великий асортимент МДФ накладок і палітри кольорів.

м. Тернопіль,
вул. М. Крижаноса, 6
тел.: 53-05-00, (093) 315-01-65,
(097) 741-95-72

від 3 900⁰⁰ грн

VERTO®
ДВЕРІ

-10%
на дверні виробні та розсувні системи

Офіційний представник ТМ "VERTO"

РАДОНІТ
www.radonit.com.ua

вул. Лозовецька, 34А, 42-65-56
(перед «Епіцентром»)
www.verto-doors.com.ua

від 880⁰⁰ грн*

Двері міжкімнатні
Зрошений масив сосни, натуральний дубовий шпон. Готовий виріб до 3 тижнів. Модель має 3 види дизайну в асортименті.

понад 100 моделей

м. Тернопіль
вул. 15 квітня, 5а
(«Сільпо», 2 поверх)
(0352) 511-011
(067) 67 41 800
(050) 60 26 100

Формусмо дилерську мережу

5120⁰⁰ грн

СОЛЯНА ЛАМПА
з природної кам'яної солі, вагою понад 250 мкг. р., призначена для моделювання мікроклімату соляних печер, які використовуються з акувальною метою.

Соляна лампа - гарний подарунок рідним, друзям та собі.

<http://www.saltvino.ho.ua/>
Соляна кімната у Тернополі,
вул. Бродівська, 5а,
(район 6-ого магазину).
тел.: 42-46-28, (067) 995-60-14

від 200⁰⁰ грн

ВЧАТЬ І КУЛІНАРІЇ, І ПЕРУКАРСТВА

Виховання ■ Навіть ті діти, які мають батьків, не хочуть покидати стіни закладу. Більшість із них хоче залишитися тут навіть на канікули. Смачна їжа та гуртки стимулюють їхнє бажання

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@20MINUT.UA

Для більшості вихованців Новосільського обласного спеціального навчально-виховного комплексу цей заклад став рідною домівкою. У рамках соціального проекту «Нерідні діти», який газета «RIA плюс» започаткувала ще влітку минулого року, наші журналісти побували в школі-інтернаті, що розташована в Новому Селі. Це вже п'ятий заклад, про який ми розповідаємо на шпальтах нашої газети. Нове Село — за 45 км від Тернополя. Навчально-виховний комплекс — у центрі, тож блукати не доводиться.

Виховують 120 дітей

Проводимо у кабінет директора Дарії Коменди. Вона саме вирішує якісь робочі питання, але вже за кілька секунд вітається.

— У нашому комплексі навчаються 120 дітей, батьки двадцяти з них позбавлені батьківських прав, — розповідає пані Дарія. — Багато дітей мають різні вади: мовленнєві проблеми, затримку психічного, розумового розвитку тощо. Наше завдання — створити всі умови для їх належного проживання та виховання. З дітьми працюють дефектолог, логопед, психолог. До кожного хлопчика чи дівчинки ми намагаємося знайти індивідуальний підхід, розкрити їхні особливості та здібності.

За словами керівника, дуже багато вихованців, приходячи в заклад, не мають елементарних соціальних навичок — самостійно вдягнутися, застелити постіль, вмитися, розчесатися, поїсти. Частина дітей — із неблагополучних сімей, батьки не приділяють їм належної уваги. Тому всі працівники закладу орієнтовані на те, аби допомогти хлопчикам та дівчаткам адаптуватися, знайти своє місце в соціумі.

Пані Коменда починає знайомити мене із закладом. Історія колишньої школи бере свій початок ще в далекому 1944 році. Просторими коридорами директор веде в дошкільну групу. Приміщення комплексу старе, але тут роблять ремонт. Стіни коридорів пофарбовані, на вікнах висять гарні гардини у тон стін. Підлога вимощена красивою плиткою або новеньким паркетом.

У дошкільній групі вчаться семеро дітей. Тільки-но я переступила поріг, як на шию кинулася дівчинка, яку звали Марійкою. Доки ми спілкувалися, доти вона й посміхалася, як сонечко.

Кімнати в дошкільній групі нагадують окремі будиночки. У спальні гарні дерев'яні ліжечка прикриті розмальованими покривалами. На стінах — яскраві фотопалери з дитячим малюнком. Стеля вкрита зорями, які мерехтять, як тільки у кімнаті вимикають світло.

В іншій кімнаті — іграшки. Саме там, за словами вихователя групи Ганни Сторожук, малюки грають-

Вихователь Ганна Сторожук разом зі своїм трирічним вихованцем Русланчиком

У закладі функціонує справжній перукарський салон, де дітей вчать робити зачіски на щодень та свята

ся. Ще в одній — діти вчаться. За столами вони малюють, роблять аплікації, вирізають із паперу, ліплять фігурки з пластиліну, солоного тіста тощо.

— Дошкільна група відкрилася нещодавно, тут ми намагаємося підготувати диток до навчання у школі, прищепити їм певні соціальні навички, — пояснює вихователь. — Ми маємо цілий комплекс вправ для розвитку моторики, мовлення тощо.

Шиють камізельки та фартушки

Марійка, про яку вже згадували раніше, за словами пані Сторожук, прийшовши в заклад, не могла навіть сказати, як її звати. Хоча дівчинці уже шість років. А зараз вона називає своє ім'я та пробує говорити найпростіші слова. У дитячому колективі Марійка навчилася самостійно вмиватися, тримати ложку, робити те, що повинна вміти кожна дитина.

На заняттях з кулінарії вихованці закладу не тільки вчать теорію, а й самостійно пробують готувати страви. Навіть вчаться прикрашати торти

У дошкільній групі діток готують до навчання у загальноосвітніх чи спеціалізованих школах

фени, засоби для укладки, ножиці, машинка для стрижки — усе це можна побачити тут.

Вчать кулінарних азів

Ще одна «родзинка» Новосільського обласного спеціального навчально-виховного комплексу — кулінарний цех. Хлопців та дівчат тут вчать готувати як елементарні, так і найскладніші страви. Опанувавши теорію, діти пробують втілити прослухане на практиці — на своїй робочій кухні. Навіть вчаться власноруч прикрашати торти. Кулінарні вироби, які готують учні разом із вчителем Оксаною Базюк, — справді бездоганні.

Куди б ми не завітали, у який клас не зайшли, скрізь нас зустрічали усміхнені працівники. Кожен із них на питання, чи не важко працювати з особливими дітками, впевнено відповідає: «Вони для

нас — наче рідні!» Це відчувається при спілкуванні. Адже й самі вихованці, із якими ми розмовляли, говорили, що дуже хочуть залишитися у школі навіть на канікули. Вони почуваються тут, як удома.

Директор комплексу Дарія Коменда зауважує, що на період літніх канікул діти роз'їжджаються по домівках, а ті, чий батьки позбавлені батьківських прав, — оздоровлюються в різних закладах. У кінці серпня всі знову зберуться до купи.

Із фінансуванням у закладі — як і скрізь. Держава виділяє кошти на харчування дітей (воно тут справді повноцінне, чотириразове), оплату енергоносіїв, зарплату працівникам. Щодо ремонтів, іграшок та одягу, то вихователі спільно з керівником звертаються по допомогу до меценатів. Дякують усім благодійникам за підтримку.

СВЯТКУВАТИ, ДОКИ ЖИВІ ТІ, ХТО ПАМ'ЯТАЄ ВІЙНУ

Урочистості ■

Дискусії напередодні 9 травня в часи незалежності України тривали, мабуть, завжди. Позиції тернополян з приводу того, чим є для них цей день і чи свято це взагалі, дуже різняться

СВІТЛАНА ЧЕРНЕЦЬКА, 0-98-836-92-47, SWITLANA.CZERNETSKA@20MINUT.UA

Цього року балачки та дискусії у мережах нарешті вилились у реальні кроки влади. Відтепер 9 травня офіційно є Днем перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, а 8 травня стало Днем пам'яті і примирення, хоча й не вихідним. Перед цим нарешті оцінили внесок воїнів УПА у боротьбу за незалежність і визнали їх героями. Ну і, звісно, прийняли закон про ліквідацію відгомону радянського минулого — пам'ятників, назв вулиць тощо.

Ці процеси могли б тривати роками й далі. Проте військова агресія Росії на Сході України та вирішальна роль культу перемоги у війні у доктрині російської пропаганди відіграли свою роль. Тож влада України вирішила чітко відмежуватись від пострадянського минулого, від спільності в ідеології, від спільних символів. Просто перекреслити вагомість цього свята неможливо, та й не варто намагатись. Тому Україна і тут обрала вектор зближення з Європою. Тож міняється і сам формат відзначення річниці, і символіка.

Коли ж був День Перемоги?

Чому вся Європа святкує перемогу над Третім Рейхом 8 травня, а пострадянський простір (до слова, ще й Сербія та Боснія і Герцеговина — традиційно лояльні до СРСР і Росії країни) — наступного дня. Існують версії, що, мовляв, це спеціально придумав Сталін, щоб виділитись на тлі інших країн. Тобто що це був лише каприз тоталітарного лідера. Насправді підписання капітуляції у Берліні відбулось 8 травня о 22:43 за місцевим часом. Згідно

МАР'ЯНА ДОХВАТ

У тернопільському парку Слави 8 травня ветерани та пересічні тернополяни принесли квіти до монумента загиблим

з документом, припинення вогню було призначено на 23:01 за центральноевропейським часом. За московським (і київським) часом це вже був наступний день, 9 травня. Через цю різницю в часі і склалась традиція відзначати День перемоги 8 травня в Західній Європі і 9 травня на територіях, підконтрольних СРСР.

Дивно, але європейці неоднотайні у святкуванні перемоги у Другій світовій 8 травня. Як зазначають аналітики Інформаційної кампанії «Сильніші разом!», цього дня святкують у Чехії, Франції, Норвегії, Словенії, Великій Британії. Цікаво, що у Норвегії 8 травня — День визволення, однак із 2010 р. його вважають святом ветеранів усіх війн. Поляки не святкують перемоги на державному рівні взагалі, хоча донедавна на місцевих рівнях відзначали 9 травня. Із 2015 року у Польщі це буде, за рішенням сейму, 8 травня.

Утім, у більшості країн це свято має набагато менший розмах: зазвичай більше уваги приділяють даті визволення тієї чи іншої конкретної країни. Наприклад, в Італії визволення святкують 25 квітня — у річницю офіційного проголошення на радіо повстання

та смертного вироку всім ватажкам фашистського руху. А в Данії та Нідерландах днем визволення є 5 травня. Та й Віктор Ющенко свого часу намагався перевести акценти на святкування власне визволення України — 28 жовтня. Однак не прижилося, і цю дату відзначають мляво і формально.

«Як це не свято?»

Тернополяни бачать цей день і те, як вшановувати, по-різному.

— Для мене День перемоги — це данина пам'яті загиблим під час цієї війни, безневинним жертвам, що були вбиті та закатовані, солдатам, що загинули, виконуючи свій обов'язок захищати Батьківщину, а також тим воїнам, хто вижив і є уособленням перемоги, — каже тернопільський громадський діяч Денис Милий. — Це радше день скорботи, адже війна — це велике горе і несправедливість. І я вважаю правильним у цей день проводити хіба поминальні, молитовні заходи, а не паради чи якісь святкування.

Не бачить сенсу у парадах та інших пафосних заходах і 67-річний пенсіонер Вільям Чернецький.

— Це раніше паради були важливими, адже вони виконували свою пропагандистську роль.

Мовляв, дивіться, які ми сильні, озброєні, вишколені, — каже чоловік. — Зараз сенсу «міряться м'язами» немає, тож і пафосні паради, і довгі промови є зайвими. Але відзначати цей день на державному рівні треба неодмінно, і без великих публічних заходів ніяк. Поки ще живі ветерани і ті, хто добре пам'ятає війну. Бо їм це потрібно.

Він зазначає, що хорошим форматом був би Марш миру чи щось на кшталт цього, який би завершувався покладанням квітів. Він також зауважує, що примусові відправлення працівників підприємств, бюджетних закладів та студентів на заходи, приурочені до річниці Перемоги, мають відійти у минуле. Однак сумнівається, що можна сподіватись на високу громадянську свідомість людей.

— Люди — суспільні істоти. Кожен готовий вшанувати пам'ять, покласти квіти, поспілкуватись із ветеранами, але людей треба якось мотивувати, спонукати до цього. От це і є завданням влади — як не змушувати, але спонукати, — наголошує Вільям Чернецький.

Він додає, що нарешті сталося те, чого давно очікували: визнали УПА борцями за незалежність. Мовляв, сам ніколи не підтриму-

вав УПА, але це справедливе рішення. Іншої думки про це 98-річний ветеран Яніна Малиновська.

— Не розумію, як ті, хто воював з нами, можуть бути героями, — скрушно хитає головою жінка. — Не розумію, як можна вважати це не святом. Якби ви пройшли війну, якби ви прожили хоча б один день на війні — ви би знали цінну Перемоги. Тоді я подивилася б, чи вважали б ви святом день завершення війни!

Жінка переконана — це була нелегка перемога, відвойована кров'ю і сльозами, і вона заслуговує на пафосне й урочисте відзначення. Принести квіти і позгадувати військові часи і бойових побратимів можна і в будь-який інший день. А от 9 травня для того і є, щоб передати розуміння цієї перемоги молодому поколінню, щоб подякувати ветеранам за їхній подвиг на державному рівні.

Тож думки різняться, але факт залишається фактом. Україна свідом відгороджується від міфів та самомилювання радянської пропаганди, в тому числі і від міфу про перемогу у війні виключно завдяки Радянському Союзу, що цілком нівелювало внесок союзників. І, напевно, це правильний шлях.

Мак, георгіївська стрічка чи волошка?

СВІТЛАНА ЧЕРНЕЦЬКА, 0-98-836-92-47, SWITLANA.CZERNETSKA@20MINUT.UA

Усі попередні роки на пострадянському просторі символом, що асоціювався із Великою Вітчизняною, була георгіївська стрічка. Була і на листівках, і на колодочках орденів та медалей, і на вінках та букетах, що покладали до пам'ятників загиблим. Були усюди — і це сприй-

мали нормально. Донедавна.

— Георгіївська стрічка не має поганого символічного наповнення, — каже вчитель історії Ярослав Пилипчук. — Однак донбаські терористи та російські агресори дискредитували її, використовуючи як символ непереможності російського народу, здійснюючи при цьому неприховану агресію проти мирної незалежної держави. Тож тепер георгіївська стрічка в уяв-

ленні українців стала ознакою сепаратистів та терористів. Тому природним є те, що Україна, яка рухається до Європи, обрала альтернативний символ — мак. Тим паче, що він близький українській традиції, і у легендах є тези, що мак виростає на місцях, де героїчно гинули люди.

Червоні маки — передусім британський символ пам'яті про загиблих військових. До слова, для британців цей символ сто-

сується загиблих у будь-яких війнах, де були британські воїни. Походження цього символу — вірш канадського лікаря, підполковника Джона Маккрея «На полях Фландрії» про маки, що вирости на місці битви під Іпром, коли вперше було використано хімічну зброю. У США, а особливо в країнах Британської співдружності, червоні маки стали символом пам'яті про ветеранів та загиблих солдат у Першій

світовій війні, а згодом і в інших війнах. Цікаво, що, крім країн, які були частиною Британської імперії, червоні маки як символ пам'яті активно пропагують лише в Албанії та Україні.

Та не маками єдиними. Аналогічне значення у Франції мають інші квіти — волошки. А ірландські паціфісти використовують квіти білого маку — як символ вшанування усіх цивільних жертв війни.

ТЕРНОПІЛЬ І «ПОБЕДА» 1945-ГО

Історія ■

Масовою стріляниною і гуляннями солдат по всьому місту запам'яталося 9 травня 1945 року тернопільським старожилам. Як вони пригадують, вже о четвертій ранку почали лунати постріли і люди думали, що це облава. Натомість преса писала про «салют»

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
VOLODYMYR.MOROZ@20MINUT.UA

Два варіанти святкування у Тернополі перемоги над нацистами подають радянські газети і старожили міста. Офіційна версія — помпезна і культурна, усна традиція ж говорить про страх і депортації.

«Вулиці м. Тернополя почали наповнюватися людьми ще о третій годині ночі. Біля репродукторів зібрались великі юрби народу. Кожному хотілось особисто послухати довгождану звістку про остаточну перемогу над німецькими бандитами, які по-варварському знищили красунь Тернопіль, замордували десятки тисяч його мешканців... Промови ораторів часто переривалися здриганнями на честь радянських воїнів-визволителів, на честь організатора і натхненника перемоги, геніального полководця товарища Сталіна», — у такій тональності писала радянська преса Тернополя про завершення війни в Європі у травні 1945 року.

У кожній статті — подяки вождю і партії, багато слів — про те, що радянський народ «зумів згуртувати навколо себе й повести на священну війну проти фашизму югославців, чехів, словаків, поляків і всіх інших братів-слов'ян». І ані слова — про опір братів-слов'ян насаджуванню у них нових режимів. Ані слова — про масові депортації. Що цікаво, у тодішніх газетах немає і жодної світлинки зі святкування у Тернополі чи Чорткові, у якому тимчасово перебували органи влади.

На честь Дня перемоги, як писала єдина тоді у Тернополі газета «Вільне життя», відбувся мітинг, а відкрив його голова міської ради депутатів трудящих тов. Кондратенко. Більше того, у місті, як читаємо, відбувся салют і всі гуляли весь день 9 травня. Утім, старожили пригадують ті події трохи інакше, аніж агітатори Компартії.

— Ми жили на вул. Коженювського, теперішній Броварній. У будинку по лівому боці вулиці,

під №25, — розповідає 83-річна тернополянка Ірина Максимів. — Усі знають, що триває війна. І от 9 травня серед ночі чуємо стрілянину під вікнами. Від нас через хату, у кам'яниці архітектора, був штаб армії, яка охороняла мости. Ми подумали, що це якась облава на бандерівців.

Коли ж стрілянина не припинялася протягом тривалого часу, люди зрозуміли — на облаву це не схоже.

— Тато каже: «Йду подивлюся, що то таке». Я тоді сказала: «Татку, куди йдеш? Бійся Бога, вони ж усі стріляють!» А насправді всі стріляли в небо. Ми як вийшли всі подивитися, то тато одразу нас загнав до хати. Сказав, що хтосьна, чи вони не випили вже собі. Казав — несамовиті, бо ганяють всією вулицею і безперервно стріляють.

Це було о четвертій ранку 9 травня, надворі у цей час ще було темно.

— Ніхто з людей не виходив. Усі сиділи бідні по домах і не розуміли, що сталося, — аж тоді почали кричати: «Победа! Наша победа!»... — продовжує пані Ірина. — І так стріляли цілий день по всьому місту. Так вони й зустріли «победу». По-настрашували людей. А торжеств чи мітингів не було. Було повне місто військових. А наші тішилися хіба тим, що вже не буде війни...

Про перемогу основна маса тернополян, за спогадами Ірини Максимів, дізналася з радіо, коли те запрацювало о шостій ранку.

— Ніхто нічого не прикрашав. Що там було ті руїни прикрашати? У школі сказали — перемога, та й усе, — пригадує жінка.

Масштабні святкування Дня перемоги запровадили згодом, коли створилися радянські організації.

— Немає що згадати за 9 травня 1945 року у Тернополі, окрім

тієї стрілянини, — підсумовує очевидець.

«Сьогодні ми свідки перемоги світла над темрявою правди — над несправедливістю, демократії над тиранією», — писало «Вільне життя» 12 травня 1945-го.

Та «просвітлюватися», навіть для тих, хто до того не розумів, що за демократію несе із собою радянська влада, почало майже одразу.

— Спершу взяли за тих, хто мав гарні будинки, господарства, — продовжує Ірина Максимів. — Зовсім мало часу пройшло від їхнього приходу, як почалися депортації. Ешелони стояли аж до «Нового Світу» (від залізничного вокзалу — прим. авт.). Багатших відправляли, бідних не рухали. Ми були серед бідних. Тато не мав ні у що вбратися, ні взутися. То солдати з гарнізону йому давали. Вивезли багато людей. І з сіл, і з районів. КГБ працювало...

Депортації зачепили і родичів чоловіка пані Ірини, тепер 84-річного Ярослава Максиміва. На Сибір вивезли цілу сім'ю Зарихт, які жили біля Старого Ринку.

— У них було шестеро дітей у сім'ї. Приїхали вночі і забрали всіх. Вірця якраз спекла хліб. Половина хлібини лежала на столі, накрита серветкою, то її дозволили взяти, а з печі — ні. Люди хотіли взяти хліба в дорогу — не дозволили. Вивезли за ніщо! Бо добрі господарі були...

Це сталося, за спогадами Ярослава Максиміва, у 1947–1948 роках. І як тим людям, їхнім рідним було святкувати «победу»?

— Зарихти повернулися до Тернополя приблизно у 1958–1960 роках, — пригадує пан Ярослав.

Уже в ті часи всі добровільно-примусово ходили на паради.

— Як у школі, так і на роботі. Як би ти не пішов, то давали догану. Пізніше, коли запровадили 13-ту зарплату, то і її позбавляли, — деталізує пані Ірина.

І так тривало десятиліттями, говорять старожили. Іншого вибору просто не було, як іти і святкувати.

РЕТРО НОВИНИ

Комуністична дійсність

• Ви, мабуть, не можете собі уявити наш «комуністичний лад»... Якщо хто не в силі виконати маси різних обкладів, того господарство зовсім руйнується, продається, а сім'я остається без хати, голодна. Потім іде реконструкція сільського господарства. Всі мають записатися до колективу добровільно, але обов'язково. Шкож для цього? Для цього руйнують чимало господарств, цілі родини засилають геть на каторгу, на далекий Сибір. Дітей викидають зі школи, викидають з комнезаму, на господарства накладають т. зв. експерт (податок у 200–500–1000 карб)...

«Діло», 6 травня 1930 року

Священики-втікачі

• Серед утікачів з Радянської України до Польщі, є чимало православних священиків. Вони оповідають, що переслідування тривають далі в цілому краю, головн духовенства, однак віра в народі не остигла. Матеріальний стан священиків є жалюгідний. Київська поліція арештувала недавно 140 священиків за жебранину. Багато буквально вмирає з голоду, або тікає під прибраним прізвиськом...

«Діло», 9 травня 1930 року

3 судової салі

• Пацифікаційні відділи — між ними в деяких місцевостях були й улани — знасиливали жінки і дівчата, а саме з Горбокова, повіт Сокаль, з Модзелівки, повіт Підгайці і з Шилів, повіт Збараж...

«Діло», 6 травня 1931 року

Кінець війни

• Кінець війни в Європі ще далеко не означає цього, що прийшов там кінець варварству. Навіть ще не означає, що прийшов кінець затаюванню усіх варварств, бо про одні ми будемо знати, чи вже знаємо. Вони такі, що взагалі нема такого людського слова, щоб їх можна ним означити. Це ті, що виходять на яв у Німеччині й виявляють усю гидоту нацистського терору. Їм тепер прийшов дійсний кінець. Але як буде тепер з іншими варварствами, як от з невідомою працею в Советах, чи з масовими советськими депортаціями, чи з новими розстрілами невинних людей?

«Свобода», 9 травня 1945 року

Здачу підписано

• Згідно з умовиною, пропозицією представникам німецького уряду в Ремзі, здачу Німеччини остаточно формально ратифіковано у вівторок у Берліні й згідно з волею Аліантів мир в Європі почався технічно в одну хвилину по дванадцятій годині по півночі в середу. До того часу вже столиці Злучених Держав і Британії проголосили були здачу Німеччини. Одна Москва ще ждала на берлінську церемонію. Після неї маршал Сталін подав вістку населенню Советського Союзу.

«Свобода», 10 травня 1945 року

КОРИСНІ
ПОРАДИВід жуків і молі —
провітрювати

• Взуття з натуральних матеріалів інтенсивно руйнує жук-шкіроїд і міль. Для профілактики псування взуття необхідно провітрювати місія його зберігання.

Хода у багатьох людей така, що коли вони йдуть по мокрій дорозі, бризки з-під каблука потрапляють на штани, панчохи. Щоб уникнути цього, можна приклеїти на підбори гуму з хвилястою поверхнею, таку, наприклад, з якої роблять прокладки на лижах або зробити на підборі проріз завширшки і завглибшки близько 4 мм.

Для шкіри —
мінімум силікону

• У дощову погоду обробляйте шкіряні туфлі кремом. На першому місці в його складі повинен бути віск — не менше 30%. Він пом'якшує шкіру, ідеально всотується, відштовхує воду і бруд. Також у кремі повинні бути розчинники і силікон. Перші борються із забрудненнями, які проникають углиб шкіри, а силікон надає блиску, але при цьому забиває пори. Щоб черевика не задубіли, силікону в кремі повинно бути мінімум, оптимально, коли в списку компонентів він перебуває в кінці списку. Раз на тиждень обробляйте взуття спеціальним водовідштовхувальним спреєм. Як і у кремі, в його складі віск повинен займати перші позиції в списку компонентів.

Шкірзаміннику —
силікон

• Кожного дня протирайте взуття вологою ганчіркою. Якщо на вулиці бруд і сльота, обробляйте туфлі кремом, але не для натуральної шкіри. Віск шкірзамінник не вбере, а лише покрий його плівкою і притягуватиме бруд. Шукайте спеціальний крем для взуття зі шкірзамінника — у ньому силікон є на початку списку компонентів. До речі, синтетичний матеріал марно обробляти водовідштовхувальними препаратами. Це марна трата грошей.

Лак любить гліцерин

• Для лакованого взуття потрібен засіб, в якому не повинно бути воску і силікону. Від першого гладка шкіра тьмяніє, другий — руйнує її структуру. Вибирайте засоби із ланоліном, касторовою олією або гліцерином. Вони покривають лакову поверхню плівкою, яка захищає матеріал від тріщин і пошкоджень, а також відмінно полірує його, повертаючи блиск.

Для замші — спреї

• Взуття з замші чи нубука раз на тиждень обробляйте спеціальним водовідштовхувальним спреєм. Якщо дощі йдуть безперервно, робіть це декілька разів на тиждень. Шукайте засіб, на початку списку компонентів якого є розчинники. Вони не тільки позбавляють від бруду, а й добре впливають на зовнішній вигляд замші — піднімають її ворс, повертаючи йому первісну м'якість.

«КОЛИ У ДЕРЖАВІ СТАБІЛЬНІСТЬ,
НАБОЙКИ МІНЯЮТЬ ЧАСТІШЕ...»

Сезон ■ У

майстернях суттєво поменшало роботи через дороговизну матеріалів, кажуть майстри. А от коли у державі стабільність, то люди і взуття дорожче купують, і набойки міняють частіше

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

У майстернях набойки і підметки, латки і нові підбори тепер міняють найчастіше.

— Коли стабільність у державі, то бачу по взутті, що люди купують дорожче, якісніше, і частіше набойки міняємо чи каблук, якщо зламається, — каже швець із 40-річним стажем Орест Салавага, який уже кілька років ремонтує взуття біля «шостого магазину». — А коли у країні біда, то просять полатати, хто що має. Часом таке взуття принесуть, що ледь купи тримається, а ще просять полагодити. Багато взуття купують на гуманітарці, зношують його і викидають, тож у ремонт навіть не несуть. Але, звісно, не всі такі — комусь неприємно носити після інших, то ремонтують своє до останнього, хоча дуже бідно живуть, а з чужої ноги не хочуть.

Жіночого взуття
завжди більше

— Чоловіки, певно, менше стежать за станом взуття, хоча про всіх казати не беруся. Але багато таких є, що якщо жінка не подивиться, як він ходить, то так і буде ходити зі стерними підметками, — розповідає пан Орест. — А от жіночого взуття завжди більше — набойки, нові каблукі потрібно, підметки, супінатори зламани просять замінити.

Обтяжку каблуків зараз замовляють рідше.

— Таке взуття не дуже практичне і його тепер купують рід-

Середні ціни популярних послуг у майстернях із ремонту взуття

Інфографіка Юрій КАРПУК

Розширити взуття
25 грн (лише шкіряне)

Нашити латку
20-30 грн

Замінити супінатор
(пара) 50-60 грн

Замінити каблук (пара)
жін. — 100-150 грн,
чол. — 60-70 грн

Прошити на місці
порваного шва 5-10 грн

Замінити набойку (пара)
жін. — 35-40 грн, чол. — 45-50 грн

Замінити підметки (пара)
жін. — 30-40 грн, чол. — 40-50 грн

ше, — каже майстер. — Це стосується і весняно-літнього взуття, і зимового. Навесні дороги такі, що з нашими ямами і камінцями каблукі знищуються моментально, а взимку вони пошкоджуються від подряпин льодом. Звичайно, таке взуття ще трапляється, але воно не на щодень, то туфельки чи чобітки на вихід — коли машиною туди і назад на дефіляду. Такий ремонт зараз рідко робимо. Частіше купують взуття з пластмасовим і фарбованим каблук, і якщо є якісь пошкодження, то можна легко це зафарбувати.

Трапляється, що доводиться міняти супінатор — це така металева пластинка, яка є під устілкою, що зміцнює каблук. Через неакуратне носіння чи коли підвернули ногу він може не витримати навантаження і тріскає. Особливо в жіночих туфлях на високих підборах. Тож потрібно його замінити.

Найкращі набойки —
з поліуретану

Найкраща набойка, за його словами, — з поліуретану. Вона найякісніша, хоча і найдорожча. Після них за якістю йде металева. Вона дешевша, але її не всі хочуть ставити на взуття, бо взуття цокає, та й не на все взуття підходить.

— Я завжди раджу людині,

який матеріал кращий для її взуття, — каже пан Орест. — Для жіночих туфель краще брати поліуретан. Тим більше, що він є різних кольорів — і білий, і бежевий, і чорний.

Також ціна за ремонт залежить від складності роботи, зауважує майстер. Чим вищий і тонший каблук, тим складніша робота. Треба все дуже обережно робити, щоб не розколоти його, не подряпати.

Влітку ремонтують
і зимове взуття

— Це за Союзу ціни були сталі, більш-менш однакові, тепер такого немає, — каже Орест Салавага. — Матеріали цього року дорожчі, ніж торік, електрика подорожчала, тож і робота коштує більше. Але велика різниця в тому, хто чим ремонтує. Тепер ціни на послуги різні, бо залежать від того, де і які матеріали купує майстер, яка складність роботи. От кажуть, я там за 30 гривень поремонтував взуття чи за 40. А це залежить від ціни матеріалів, складності роботи.

Тепер ремонтують взуття не лише на сезон, помітили у майстернях.

— Люди вже навчилися планувати свої витрати, то не раз буває, що влітку приносять відремонтувати зимові чоботи, — каже пан Василь з кіоску ремонту взуття на вул. Чехова. — Дехто хоче все зробити без поспіху і, поки має вільні кошти, вкладає їх у ремонт. Хтозна, які потім будуть ціни і чи люди матимуть можливість це зробити взимку. А так сезон почнеться, а взуття вже буде готове.

Оскільки взуття у ремонт несуть рідше, то в деяких майстернях беруться за будь-яку роботу. Тож поремонтувати сумку можуть і тут — перешити ручки, ремінь чи поміняти замки.

Щодо цін на матеріали, то пан Василь каже, що ремонт коштував би набагато дешевше, якби гума була українською.

— Навіть коли беремо матеріали на гуртовні у Львові, то і на тому торговці заробляють вдвічі більше. Адже той, хто постачає їх на гуртовно, хоче заробити, і той, хто продає, теж заробляє. То нема чому дивуватися, що ремонтувати взуття тепер дорого, — додає чоловік. — Інакше і ремонт був би дешевшим, і роботи у нас було б більше.

З ремонтом взуття зволікати не варто

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

З ремонтом взуття майстри радять не зволікати, адже тоді і роботи буде менше, і коштуватимуть послуги дешевше, і взуття краще виглядатиме. А щоб менше витратитися на ремонт, майстри радять купувати шкіряне взуття, тому що його краще можна відремонтувати, воно довше носить і є кориснішим для ноги.

— Дермантинове взуття дуже важко відремонтувати, — каже

Орест Салавага. — Чи заклеїти чи підшити. Адже воно може тріснути, його не розтягнеш.

Якщо шов на взутті тільки-но почав розриватися, таке взуття потрібно одразу нести в ремонт, радить майстер. І роботи буде менше, і взуття краще виглядатиме.

Щоб туфлі чи черевички довше послужили, їх завжди потрібно добре просушувати.

— Не допускайте, щоб після дощу взуття стояло в куті в болоті, — радить чоловік. — Треба одразу вдома його обтерти від бруду і просушити — вкласти

колодку чи напхати газетою, щоб зберегти форму. Коли висохне, змастити кремом. І робити це потрібно регулярно.

Варто частіше звертати увагу на стан каблуків, радить пан Орест. Міняти набойки треба ще тоді, коли кілька міліметрів залишається не стерними — поки не зачепило каблук.

— Часом так заношують взуття, що не те що набойка стирається, а до сантиметра каблук стертий, — каже майстер. — А якщо вже зачепили каблук, треба не просто набой-

ку поміняти, а й стесати його. Тоді до потрібної висоти його потрібно доточувати, ставити, як у нас кажуть, косячок. Але буває, що за кольором він вже відрізняється, і його добре видно. А замінити каблук тепер недешево.

Також із практичних міркувань краще купувати взуття з пластиковими каблуками, які не мають обтяжки. Їх для ремонту достатньо буде пошліфувати і пофарбувати. Це набагато дешевше, ніж обтягувати підбори новим покриттям.

СУФЛЕ З КУРЯЧОГО ФІЛЕ

Смачно ■ «20 хвилин» розповідає про приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 0-98-586-50-62,
IRYNA.CHUBATA@20MINUT.UA

Надзвичайно ніжне суфле із м'яса курки під пікантним вершково-сирним соусом — одна з «родзинок» і найпопулярніших страв у ресторані «Бункермуз».

Суфле з курячого філе можна їсти як в холодному, так і в гарячому вигляді. Воно дуже популярне у наших відвідувачок, — каже шеф-кухар Сергій Головайчук. —

Суфле, за словами шеф-кухара, виготовляють французи. Вони готують таку страву з чого завгодно — м'яса, риби, овочів. Тож помилкова думка, каже Сергій, що суфле —

виключно солодкий десерт.

Кухарю подобається французька кухня. Не випадково одна з її особливостей — соуси — є у багатьох смаколиках, які він готує.

— На мою думку, французька кухня — лідер серед національних кухонь, — розповідає Сергій. — Відомий шеф-кухар Алан Дюкас вважає її найкращою у світі.

У ресторані є чимало французьких страв. Наприклад, класичний гарбузовий чи томатно-морквяний крем-суп. Або паштет з курячої печінки з фламберованими яблуками. Деякі страви — поєднання французької кухні з авторськими рецептами кухаря.

Готувати суфле з курки — дуже просто. Сергій подрібнює філе, додає вершки, яєчний білок, щіпку солі і збиває у блендері до утворення однорідної маси. Надавши масі потрібної форми, ставить на 20 хвилин у параконвектомат.

— Ми суфле будемо не запікати, а готувати при паровому режимі, — каже він. — У духовці ця страва не вийде такою ніжною.

Поки суфле готується, шеф-кухар чаклує над соусом — змішує вершки з італійськими сирами. Суміш доводить до кипіння на слабкому вогні, постійно помішуючи.

Нарешті суфле готове. Сергій обережно розрізає його навпіл і поливає соусом. Прикрашає страву рукою і помідорами чері. Ось і все. Залишається тільки насолодитися цієї повтряною та апетитною масою. Що я із задоволенням і роблю. Суфле настільки ніжне і повітряне, що просто тане у роті. Вага суфле — 250 г, ціна — 44 грн.

Натерти сир, помити зелень і помідори, підготувати решту потрібних продуктів

Зачистити куряче філе від плів, нарізати кубиками, додати білок курячого яйця

Влити до м'яса вершки, дати солі, збити блендером і готувати на парі 20 хвилин

Змішати вершки з тертим італійськими сирами, довести до кипіння, помішуючи

Готове суфле обережно розрізати навпіл, викласти на тарілку, полити соусом

Викласти на суфле рукою, прикрасити страву половинками помідорів чері

Шеф-кухар Сергій Головайчук (27 р.): — Суфле з курки — ситне і калорійне, та водночас легке і ніжне на смак. Його можна приготувати на сніданок або на вечерю

СКІЛЬКИ ЧОГО
ТРЕБА:
150 г курячого
філе, білок
яйця, 50 мл
30% вершків,
щіпка солі, 20 г
помідорів чері,
5 г руколи.
Соус: 70 мл
вершків, по 20
г сиру "грана
падано" і "гор-
гондзола".

500 г телячого язика, 300 г маринованих печериць, 300 г копченої шинки, 150 г ква-

Салати з курячого філе

шених огірків, 150 г голландського сиру, 200 г майонезу ТМ «Королівський смак».

Язик промити, покласти в каструлю, залити водою і варити 1 год. 20 хв. Охолодити. Язик, гриби, шинку, огірки, сир порізати тонкою соломкою завдовжки 2-3 см. Все добре вимішати, додавши майонез. Викласти у салатницю, прикрасити зеленню.

3 курячі філе, 10 печериць, 2-3 цибулі, 0,5 б. консервованої кукурудзи, майонез, 1 б. маслин без кісточок, 200 г твердого сиру.

Печериці нарізати, посолити, протушувати, поки не випарується рідина. Цибулю накрятати кубиками, обсмажити на олії. Куряче філе зварити, накрятати кубиками. Маслини — кільцями. Все змішати, додати кукурудзу і заправити майонезом.

Картопля по-болгарськи

8 великих картоплин, 2 ст. л. м'якого сиру, пучок кропу, 100 г копченої ковбаси, 1 ст. л. масла, сіль, мелений перець, 100 г твердого сиру.

Картоплю зварити в мундирах до напівготовності. Коли вистигнуть, розрізати повздовж навпіл, вийняти середину. Залишити стінки

товщиною 0,5 см. М'якуш із картоплі, що залишився, розім'яти виделкою. До вибраної м'якоті додати сир, дрібні шматки ковбаси, топлоне масло. Все вимішати, посолити, поперчити, додати подрібнений кріп. Начинити цією сумішшю картоплини, зверху притру-

сити тертим сиром. Запекти у духовці до появи рум'яної скоринки.

Рецепти від тернополян

М'ясо у грибному клярі від філолога ОКСАНИ БІЛЕНЬКОЇ:

— Це дуже швидка страва, тож її можна приготувати, коли бракує часу. Водночас вона ситна і смачна. До м'яса у грибному клярі можна подати картопельку, зварену цілою, та овочевий салат. Для страви треба 500 г

свинячої полядвиги або задньої шинки, 200 г печериць, 2 яйця, 50 г твердого сиру, сіль, перець.

М'ясо треба порізати скибками, відбити, посолити, поперчити. Гриби помити, почистити, підсмажити з цибулею на олії. Грибну суміш збити у блендері або пропустити крізь сито. Додати сирі

яйця, тертий твердий сир. Шматочки м'яса вмочити у грибний кляр і смажити до появи рум'яної скоринки.

Печення з курки у сметанному соусі

1 курка, 1 велика цибулина, 50 г родзинок, 50 г свіжих печериць, 50 г волоських горіхів, 50 г вершкового масла, зелень петрушки або кропу, сіль, мелений перець за смаком. Для соусу: 25 г борошна, 400 г сметани, 30 г вершкового масла.

Курку розділити на вісім однакових частин, посолити, поперчити й обсмажити до напівготовності. Цибулю нарізати кільцями, обсмажити до золотистого

кольору. Гриби нашинкувати скибками, додати до цибулі і смажити до готовності. Вкінці смаження всипати подрібнені горіхи та розпарені родзинки. Приготувати соус: роз-

топити масло, всипати до нього просіяне борошно і пасерувати на слабкому вогні, помішуючи, поки не потемніє. Потім розвести борошно сметаною. Довести соус до кипіння і зняти з вогню.

Розкласти шматки курки в горшечки, додати гриби з цибулею, родзинки і горіхи. Все залити соусом. Запекати горшечки в духовці 25-30 хв. при 180°C. Перед подаванням посипати посиченою зеленню.

КІНО

кінотеатр
Сінема Сіті
тел. 47-77-37, квитки — 30-65 грн

«Джентльмен грабіжник»
Біографічний, кримінальний, екшн, поч. — 12.40, 21.00

«Міс переполох»
Комедія, 13 травня, поч. — 13.50, 15.50, 19.40, 23.40

«Це я»
Мелодрама, 13 травня, поч. — 12.05, 17.50

«Месники: Ера Альтрона 3D»
Пригоди, фантастика, екшн, 13 травня, поч. — 10.00, 12.45, 15.30, 18.20, 21.10, 23.50

«Ідеальний голос-2»
Комедія, музика, з 14 травня

«Слендер»
Жахи, 13 травня, поч. — 17.20, 19.15, 23.50

«Гра на виживання»
Трилер, 13 травня, поч. — 19.00, 23.00

«Фокус»
Комедія, романтика, 13 травня, поч. — 16.50, 21.35

«Суперкоманда 3D»
Анімація, пригоди, 13 травня, поч. — 10.30, 14.40

кінотеатр

Палац кіно

тел. 52-33-33, квитки — 25 грн

«Моя русалка, моя Лорелай»
Мелодрама, 13 травня, поч. — 20.00

«Дикі історії»
Комедійний трилер, 13 травня, поч. — 16.00

«Джок»
Музикл, 13 травня, поч. — 14.00, 18.00

Прийде Тіна Кароль

Співачка презентує нову сольну програму «Я все ще люблю» у ПК «Березіль» 22 травня. Початок — о 19.00. Квитки — від 350 грн. Музичний спектакль «Я все ще люблю» — не простий концерт, а симбіоз музичних стилів, пронизливих монологів, віршів та нове трактування відомих пісень. Квитки — у ЦУМі та касі ПК «Березіль».

Співає «Лісапетний батальйон»
Концерт народного комеді-шоу «Лісапетний батальйон» та Наталії Фаліон буде у ПК «Березіль» 14 травня. Початок — о 19.00. Квитки: 60-160 грн. Переможці «Україна має талант» заспівають улюблені хіти та нові пісні. Частина коштів піде на підтримку армії. Квитки — у касі ПК «Березіль». Тел. 53-31-14.

«ТІК» з ювілейним туром
Десять років творчості святкує гурт «ТІК» Всеукраїнським ювілейним туром «Любити Україну». Концерт відбудеться на міському стадіоні 23 травня. Початок — о 19.00. Квитки — 80-160 грн. Віктор Бронюк та команда виконуватимуть улюблені пісні. Приходьте на душевний концерт. Квитки — на gastrolі.ua.

«Соколи» з ювілейним концертом
Концерт гурту «Соколи» «Молюсь за тебе, Україно» буде у ПК «Березіль» 17 травня. Початок — о 18.00. Квитки: 50-120 грн. Концерт відбудеться з нагоди 25-річчя гурту за участі народних артистів Марії Шалайкевич та Михайла Мацялка. Квитки: у касі ПК «Березіль» та на kasa.in.ua. Тел.: 53-31-14.

Буде Melodic Metal Session
Концерт трьох метал-гуртів відбудеться у барі «Коза» 24 травня. Початок — о 19.00. Квитки: 30-40 грн. Виступатимуть столичні gothic doom metal гурт I Miss My Death та dark-metal команда Thy Despair, а також alternative колектив Helgi зі Львова. Квитки — у «Сто пудів».

«Фікси-шоу» для малечі
Мультяшних героїв та їхні пригоди покажуть в оригінальній виставі «Фікси-шоу» у ПК «Березіль» 20 травня. Початок — о 18.00. Квитки: 60-150 грн. Фантастичні декорації, ігри, фіксі-співанки і кмітливий Дім Діміч — усе це чекає на малечу під час «Фікси-шоу». Квитки — у касі ПК «Березіль». Тел.: 53-31-14.

«Вар'яти» святкують
Концерт першого українського гумор-шоу «Вар'яти» та Сергія Притули відбудеться у ПК «Березіль» 28 травня. Початок — о 19.00. Квитки: 50-150 грн. До п'ятирічного ювілею коміки готують кращі і геть нові жарти. Приходьте зарядитись сміхом та позитивом. Квитки — у касі ПК «Березіль» та у ЦУМі.

КЛУБИ

ALLURE CLUB

просп. Злуки, 45,
тел. 098-757-57-57

Найкращі ведучі
Вечірку "Кращі MC України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають MC з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Гостей розважатимуть DJ Sensey і Dj Misha Breez. Початок — о 22.00. Вхід: для дівчат — 50 грн, для хлопців — 80.

RIVERPOOL CLUB

вул. Чумацька, 14,
тел. 067-350-18-81

The Subbotage Party

Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу музику за останні 30 років. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.

Discohouse Friday Night

Щоп'ятниці для тернополян — вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.

БУНКЕРМУЗ

бульвар ім. Т. Шевченка, 1,
тел. 067-350-22-10

Щосуботи запальні сети готують dj з різних куточків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці. Щосереди у закладі заточують підбори під запальні ритми латино. Для тернополян — сальса, бачата і меренге. Початок розваг — о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтесь позитивом. Вхід — вільний.

ВОМБА, НІЧНИЙ КЛУБ

вул. Братів Гжицьких, 3,
тел. 096-300-11-55.

Ночі флірту

Щонеділі — розкуті та запальні вечірки. Вхід для хлопців — від 20 грн, для дівчат — до 23.00 — безкоштовно, після 23.00 — від 20 грн.

OPERA

Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечірки: щочетверга — студентські вечірки (вхід 30 грн), щоп'ятниці — вечірки у стилі Maxim, щосуботи — Opera Club Show (вхід для хлопців — 50 грн, для дівчат — 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг — щодня о 20.00.

ФІЛАРМОНІЯ

Прийде титулований піаніст
Концерт симфонічного оркестру філармонії під керівництвом диригента Мирослава Кріля та соліста Дмитра Онищенка (фортепіано) буде 14 травня. Початок — о 18.30. У першому відділі звучатимуть твори: Й. С. Баха, В. А. Моцарта, Ф. Ліста, Ф. Шопена, С. Рахманінова. У другому: П. Чайковський — концерт для фортепіано з оркестром №1 ор. 23. Квитки — у касі філармонії. Тел.: 52-61-09.

ВИСТАВКИ

«Збудливість — Провідність»
Живопис та фото чотирьох столичних мисткинь, галерея «Бункермуз»

Тропічні метелики та екзотичні птахи
Виставка, ТЦ «Гранд»

До дня пам'яті та примирення
Фотодокументальна виставка, краєзнавчий музей

«Святий католицької церкви»
Пам'яті Папи Івана Павла II, краєзнавчий музей

«Дивосвіт природи Тернопільщини»
До Міжнародного дня біологічного різноманіття, краєзнавчий музей

До 110-річчя з дня народження художника А. Наконечного
Фондові матеріали, краєзнавчий музей

Георг Пінзель

Скульптура, постійна виставка, краєзнавчий музей

ТЕАТР

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66, квитки від 15 до 40 грн, поч. — 19.00

«Летюча миша»

Музична комедія, за однойменною оперетою Й. Штрауса, 13 травня

«Запорожець за Дунаєм»

Музична комедія, С. Гулак-Артемовський, 14 травня

«Наталка Полтавка»

Музична комедія, І. Котляревський, 17 травня

«Кайдашева сім'я»

Драма, І. Нечуй-Левицький, 23 травня

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ

(вул. Січових стрільців, 13). Тел. 52-49-54, квитки — 15 грн, поч. — 12.00, 14.30

«Шаріка, або Кохання січового стрільця»
Музична комедія, лібрето Я. Барнича, 21 травня

«Небилиці про Курочку Рябу»
Весела казка для дітей та їхніх батьків, А. Макєєв, 17 травня

РОМАН ТОЛОЧКО: «У «НИВІ» ЗІБРАНИЙ СПЛАВ МОЛОДОСТІ ТА ДОСВІДУ...»

Призначення

Новим головним тренером тернопільської «Ниви» нещодавно став Роман Толочко. Під його егідою наші футболісти здобули довгоочікувану перемогу. Знайомитись із командою, за словами тренера, йому довелося в автобусі дорогою на виїзний матч

Роман Толочко — новий головний тренер тернопільської «Ниви»

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,
ANDRIY.TUKHNYI@20MINUT.UA

Протягом минулого тижня «Нива» провела одразу два виїзні матчі. В Охтирці наші земляки поступилися місцевому «Нафтовику» — 2:1. А за кілька днів тернополяни тріумфували у Миколаєві — 2:0.

В обох матчах діями «Ниви» керував новопризначений керманич — відомий у минулому футболіст Роман Толочко, який останнім часом працював у структурі львівських «Карпат».

— Романо Любомировичу, після відставки Богдана Самардака ви вже за добу прийняли команду під своє крило. Як відбувалися переговори?

— До мене звернулися керівни-

ки «Ниви» з пропозицією очолити команду. Мій помічник Любомир Вовчук свого часу грав у Тернополі і навіть тренував «Ниву», тож із теперішніми керівниками він добре знайомий. Ми прибули до Тернополя, обговорили усі деталі і досить швидко домовилися. Того ж дня нас представили команді, а увечері ми вже вирушили на виїзний матч до Охтирки.

— Чи не було у вас побоювань щодо цієї роботи, адже «Нива» перебуває у нижній частині турнірної таблиці?

— По-перше, у мене було ба-

жання спробувати себе на такому рівні, як Перша ліга. Адже до цього часу мені доводилося працювати з юнаками та дублем львівських «Карпат». По-друге, певний тренерський досвід у мене вже є. Я працював з багатьма відомими спеціалістами. Тож для себе вирішив, що потрібно прийняти такий серйозний виклик.

— Як відбулося знайомство з командою?

— Фактично ми знайомилися в автобусі дорогою на виїзний матч в Охтирці. Але не скажу, що всі футболісти для мене були незна-

йомі. З деким раніше доводилося працювати у структурі «Карпат». Це — Роман Гудак, Ігор Озарків, Ярослав Сворака. Вже по приїзді на місце я мав розмову з командою та персоналом клубу. Познайомився ближче та окреслили нашу перспективу у роботі.

— Матч в Охтирці «Нива» прогала, хоча у грі не поступалася супернику. Чому так сталося?

— Перед матчем я говорив зі своїми підопічними, що нам потрібно діяти агресивно попереду, боротись за кожен м'яч. Ті голи, які суперник забив нам, стали наслідком наших грубих помилок. Тож ми отримали такий негативний результат.

— Не повертаючись до Тернополя, «Нива» вирушила у Миколаїв, де згодом здобула довгоочікувану перемогу. Важко було налаштувати гравців на таку відповідальну зустріч?

— У Миколаєві ми провели розбір нашої гри з «Нафтовиком», де вказали гравцям на їхні помилки. Також переглянули відео останньої гри «Миколаєва». Перш за все хотіли грамотно зіграти в обороні, щоб не дати супернику шансу забити. Десь так воно й вийшло. Свої моменти ми використали і навіть могли забити більше, ніж два м'ячі. Проте у другому таймі старались зіграти на збереження результату.

— Познайомившись із командою краще, як оцінюєте її потенціал?

— У «Ниві» зібраний сплав молодості та досвіду. Є гравці, які пограли у Прем'єр-лізі, а є ще зовсім необстріляні футболісти, для яких виступ у Першій лізі — це вже величезне досягнення. Наше завдання — стабілізувати склад, підтягнути молодих виконавців та постаратись здобути якомога більше очок до кінця чемпіонату. Роботи у нас чимало.

СПОРТИВНІ НОВИНИ

Наших розбили у Харкові

• «Тернополянка» зазнала нищівної поразки від флагамена українського жіночого футболу «Житлобуд-1» — 12:0 у третьому турі жіночого чемпіонату України з футболу серед команд Вищої ліги.

Матч відбувся 8 травня у Харкові. До перерви господарки забили у ворота наших дівчат чотири м'ячі, а після відпочинку ще вісім разів вражали ворота «Тернополянки».

Додамо, що для нашої команди це лише другий офіційний матч на такому рівні.

Вшанували тренера

• Традиційний Всеукраїнський турнір з футболу пам'яті тренера Віталія Полянського пройшов на стадіоні Тернопільської комплексної дитячо-юнацької спортивної школи з футболу та інших видів спорту.

Учасниками меморіального турніру були команди з Тернополя, Чернівців, Івано-Франківська, Львова та Хмельницького.

Врешті перше місце здобула команда УФК «Львів». Срібні медалі дісталися землякам переможців із ФК «Львів», а «бронзу» додому повезли франківці. Господарі турніру — тернополяни у підсумку матчів посіли шосту позицію.

Тернополяни — у фіналі студліги

• Участь у фінальній частині чемпіонату України з футболу серед студентів візьме ФК «Тернопіль-Педуніверситет». Фінал пройде у Харкові 13–14 травня.

У першому півфіналі наші земляки зустрінуться з господарями — харківською «Зооветакадемією». У паралельній грі зустрінуться команди з Кам'янця-Подільського та Києва.

Переможці півфіналів згодом розіграють чемпіонське звання. А невдахи поборються за бронзові медалі.

Наш атлет поїде на чемпіонат світу

• Вихованець бучацької дитячо-юнацької спортшколи Іван Карюк виконав норматив для участі у чемпіонаті світу з легкої атлетики.

Такого успіху наш земляк досягнув на чемпіонаті України з легкої атлетики серед 17-річних і молодших, що відбувся у Кіровограді.

Вихованець тренера Івана Чуби у секторі для штовхання ядра показав результат 18 м 38 см і став чемпіоном країни.

Чемпіон Тернопілля тримає марку

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,
ANDRIY.TUKHNYI@20MINUT.UA

Матчі другого туру чемпіонату Тернопілля з футболу відбулися 10 травня. Другу перемогу поспіль відсвяткував чинний чемпіон — терновлянянська «Нива».

У своєму другому матчі терновлянянці на виїзді у Великих Гаях зустрічалися з місцевим «Поділля-Агроном» і перемогли з розгромним рахунком 1:4. Ще до перерви два красені-голи забили Олег Никеруй та Сергій Куріць-

кий. Збільшили перевагу терновлянянської команди у другому таймі Ігор Сороцький та Юрій Беркита з пенальті. Господарі цього матчу спромоглися на гол престижу лише під завісу гри.

— Старт нового сезону для нас видався успішним — дві перемоги поспіль, — констатує капітан терновлянянської «Ниви» Юрій Беркита. — Проте це лише початок. Ми рухаємось далі, адже цього року перед командою стоять амбітні завдання.

За словами капітана «Ниви»,

кілька нових футболістів без проблем влились у колектив терновлянянців.

— Такі досвідчені футболісти, як Олег Лівіцький та Сергій Куріцький, зможуть допомогти нам добитися поставлених цілей, — додає Юрій. — А молодь матиме хороший стимул розвиватися і рости. У них є хороший приклад, адже наш молодий гравець Руслан Луцик підписав контракт із професійною командою.

Відтак після двох турів чемпіонату Тернопілля «Нива» лідує,

здобувши максимальну кількість очок.

Також дві перемоги у своєму активі має новачок чемпіонату — «КАМ» з Бурдяківців. У другому турі ця команда вдома перемогла ДЮСШ Тернопіль 3:0. Перемогу також святкував заліщицький «Дністер», який обіграв на виїзді підволочиський «Збруч» — 0:1. «Чортків» у другому турі розігрався з «Борщевом» — 4:1. У матчах «Зборів» — «ДСО» та «Бережани» — «Буревісник» судді зафіксували нічийні результати — 1:1.

ТИЖНЕВИК «РІА ПЛЮС»

Свідство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».

Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.

Газета є членом Всесвітньої Газетної Асоціації

Тижневик «РІА плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем.
Реклама позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компанії», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальності за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів — тільки з дозволу редакції.
Буквосполучення **РІА, РІА, РІА** (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16
(колишній будинок офіцерів). Працюємо 9.00-18.00.
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, а/с 110.

Телефони редакції:

(0352) 43-00-50, 43-00-56

Телефони кур'єрської служби і передплати:

(0352) 43-00-50, 43-00-56

E-mail: design@te.ria.ua

«РІА плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>

ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГолошень ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»

Інформація для публікацій надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідство про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Директор: Юрій Штопка

Головний редактор: Світлана Чернецька,

0-98-836-92-47

Верстка: Юрій Карпук

Коректура: Ірина Чубата

Відділ реклами: 43-00-50.

Відділ кур'єрської служби та передплати:

Лілія Павлишин, 0-97-879-96-11.

Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром РІА.

Віддруковано в друкарні «Прес Корпорейшн Лімітед»,

м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.

Тираж 27541 примірників. Зам. №151219

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ

ексклюзивної рекламної агенції

ТОВ «Медіа Дім РІА»:

р/р 26006000416776

код ЄДРПОУ — 34377553

в ВАТ «Укресімбанк»,

м. Тернопіль, МФО 302429,

свід. про реєстр. плат. ПДВ

№ 100065551.

Інд. податк. номер

343775502080.

Передплатний індекс

22 196

Як журналіст тренером працювала

У рамках нового проекту «Журналіст міняє професію» наш кореспондент спробує себе в ролі тренера в одному зі спорткомплексів міста. Чим цікава професія, хто може освоїти її ази та кому під силу фізичне навантаження?

Читайте в «RIA плюс» від 20 травня

КОМАНДОР

ШВИДКО

Вікна підвіконня відлив

ЯКІСНО

Шафи-купе кухні

НАДІЙНО

Двері (Каховка) від виробника

Вітражі художній розпис

Вироби з граніту

сайт: www.komandor-te.com.ua

Тел.: (0352) 43-47-14, (067) 487-84-84, (095) 875-24-24

Погода у Тернополі

СЕРЕДА, 13 ТРАВНЯ

+9+11°C

+16+18°C

ЧЕТВЕР, 14 ТРАВНЯ

+10+12°C

+14+16°C

П'ЯТНИЦЯ, 15 ТРАВНЯ

+9+11°C

+15+17°C

СУБОТА, 16 ТРАВНЯ

+9+11°C

+12+14°C

НЕДІЛЯ, 17 ТРАВНЯ

+7+9°C

+15+17°C

Луцьк

+11
+18

Київ

+10
+22

Суми

+8
+21

Луганськ

+9
+21

Дніпропетровськ

+11
+22

Одеса

+10
+23

Сімферополь

+11
+21

Тернопіль

+9
+18

Бінниця

+8
+21

Ужгород

+10
+20

АНЕКДОТИ

— Кажуть, що для здоров'я корисно ходити босоніж.

— Так, дійсно. Коли я вранці прокидаюся в черевиках, у мене сильно болить голова.

— Мені вчора хотіли дати по пиці.

— Звідки ти знаєш?

— Бо дали.

— А чому тоді ти говориш, що хотіли?

— Не хотіли б — не дали.

Сидить дракончик і плаче.

— Ти чого плачеш. Де твоя мама?

— Ж'їв.

— А тато?

— Ж'їв.

— А бабуся, дідусь?

— Ж'їв.

— Ну, і хто ти після цього?

— Сирітенькааааааааа!!!

Дружина купила машинку для стрижки собак. Не кусався лише чоловік. На ньому і тренувалася.

Охоронець — зеку:

— На вихід — до тебе дружина

приїхала.

— Ой, скажи, що мене немає удома.

Дружина говорить чоловікові:

— Ми з тобою ніде не буваємо.

Чоловік:

— Гаразд, завтра піду сміття викидати — візьму тебе з собою.

— Мама просила, щоб ви налили в бідончик сметану.

— Ось, тримай. Давай гроші.

— Мама казала, що гроші на дні бідончика...

Міс RIA

ФОТОКОНКУРС

miss.MoeMisto.ua

Учасниця конкурсу:

Вікторія Камінська

16 років

Навчаюсь в школі, у вільний час захоплююсь малюванням, а також танцями. Люблю читати і весело проводити час. У майбутньому мрію подорожувати та допомагати бездомним тваринам. Творча та весела.

Партнер конкурсу:

spa salon NACMI

Партнер конкурсу:

ART

Фото зроблено у «Арт-Центрі», фотограф: Вілена Орловська і Павло Федчук, макіяж: Вікторія Магдич, зачіска: Оксана Михалішин.

Під патронатом міського голови Сергія Надала

ПК «Березіль»

СЕРГІЙ ПРИТУЛА

представляє

ВАР'ЯТИ

28 травня 19:00

ПЕРШЕ УКРАЇНОМОВ. ГУМОР-ШОУ

Виступи можна придбати ПК "Березіль", ЦУМ

Телефон для дозвіл 53-31-14, 096 218 08 63

НАМ 5 років

Гороскоп

ОВЕН

Ваші успіхи викликати будуть захоплення друзів і заздрість недоброзичливців. Ймовірно відрядження або зміна роботи. Опилившись у скрутному становищі, довіртеся голосу інтуїції.

ТЕЛЕЦЬ

Не відмовляйтеся від допомоги, не вступаєте в конфлікти з колегами. Подумайте, чи необхідні кардинальні зміни у вашому житті. Більше посміхайтесь і жартуйте.

БЛИЗНЮКИ

Не починайте щось нове, не форсуйте події, є ризик, що ви витратите сили і час даремно. Постарайтесь зберігати душевну рівновагу і вчтись радіти з невеликих досягнень.

РАК

Досить літати у хмарах — тверезо оцінюйте свої шанси. Досягнете багато чого, підкоривши начальника цікавою ідеєю. Не забувайте про обіцянки, якщо не хочете успавитися базікою.

ЛЕВ

Робота жадає великої самовіддачі. Не відмовляйтеся від походу в гості чи театр. Робіть кар'єру не на шкоду особистому житті. Адже стосунки з близькими можна зіпсувати надовго.

ДІВА

Постарайтесь знайти позитивні моменти, зберігайте душевну рівновагу, інакше можуть бути непорозуміння. Не ставте за надто багато запитань, щоб не почути відмовок.

ТЕРЕЗИ

Ви стоїте на порозі серйозних змін у житті чи на роботі. Поставтеся до пропозиції привабливої роботи зі скепсисом. Вихідні доведеться присвятити вирішенню домашніх проблем.

СКОРПІОН

Ваші плани повинні узгоджуватися з силами та можливостями. У вихідні жага пригод і змін буде змушувати вас мріяти про такі речі, про які навряд чи варто комусь розповідати.

СТРІЛЕЦЬ

Спробуйте реально розрахувати свої сили, перевагання можуть несприятливо позначитися на вашому здоров'ї. Приділіть собі більше часу і уваги, щоб зберегти душевну рівновагу.

КОЗЕРІГ

Саме час поділитися з колегами і начальством ідеями. Ваші задумки надихнуть колектив, а бос це оцінить. Та обов'язків стане набагато більше, а часу на особисте життя — менше.

ВОДОЛІЙ

Завдяки відчуттю такту і здоровому глузду ви зможете досягти блискучих результатів. Реально оцінюйте свої сили і можливості. Беріть на себе тільки ту роботу, з якою впораєтесь.

РИБИ

Стежте, кому і що ви говорите. До нових знайомств поставтеся обережно. Не запрошуйте незнайомих до себе додому, навіть якщо вони придуть зі знайомими вам людьми.

ТАКСІ ШАНС

42-08-08 43-08-08 44-08-08

Таксі Шанс замовляй Газету RIA плюс читай!

Щосереди читайте свіжий примірник газети «RIA плюс» під час поїздки на таксі «Шанс»